Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

[..]мэй 1921 оной [..]рин 21-һээ гарана | № 54 (14165) | 1976 оной мартын 4, четверг | Сэн 2 мүнгэн.

РЕСПУБЛИКЫМНАЙ АЖАЛШАД ТҮРЭЛ ПАРТИИНГАА ДОТООДЫН БА ГАДААДЫН ПОЛИТИКЫЕ НЭГЭН ДУУГААР ҺАЙШААНА

БАЯРААР ДҮҮРЭНЭ

Гансашье совет арад бэшэ, бухы дэлхэйн ажалша хүн зон мүнөө манай ороной ниислэл Москва тээшэ хамаг анхаралаа хандуулжа байһаниинь гайхалгүй.

КПСС-эй XXV съезд дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэһэн гүнзэгы ехэ удхатай элидхэлые радиогоор шагнаад, телевизорһоор хараад байхадаа, юрын совет хүн бүхэн Эхэ һайхан ороноороо омгорхохо ёһоороо омгорхоно.

Манай Коммунис партиин, тэрэнэй Центральна Комитедэй үдэр бүриин эсэшэ сусашагүй оролдолгын ашаар бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлэгдэжэ, бусад оронуудтай хани барисаан, харилсаамнай улам һайжаржа байна. Тэрэшэлэн парти, правительствын үдэр бүриин халуун анхаралаар орон доторнай асари ехэ хубилалтанууд боложо хүн зоной пуудал байдал жэл ерэхэ бүри һайжарна гэжэ үшөө дахин элитээр харанабди.

Эдэ бүгэдэ нүхэр Брежневэй элидхэл соо тодо хурсаар харуулагдана. Тиигэбэшье совет арадай урда, коммунизм байгуулха зам дээрэнь үшөөл ехэ зорилгонууд угтажа байна. 10—15 жэл үнгэрхэдэ Эхэ оронoймнай экономическа хүсэ шадалынь хэды ехэ болохоб, арад зоной ажабайдал али тухай баян дэлгэр болохоб гэжэ һанахада зүрхэ сэдьхэл омог баяраар халина.

Хэнэйшье мэдэһээр, экономическа, социальна эдэ зорилгонуудые бэелүүлхын тула, нэн түрүүн ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, нниитын үйлэдбэриин ашаг үрые ехэ болгохо, хаһан бухы хүдэлмэриингөө шанарые һайжаруулха ёһотой болоно. Энэ манай промышленностьда, хүдөө ажахыда, хаанашье хүдэлжэ байһан хүн бүхэнэй оролдолгоор бэелүүлэгдэхэ байһаниинь элитэ.

Хүдөөгэй ажалшадай урда онсо зорилго табигдана. Эхэ ороноо эдеэ хоолой зүйлөөр, хүдөө ажахын түүхэй эдээр найдамтайгаар хангаха, нөөсэ элбэгээр хэхын тула бидэ малшад адуһа малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлхэ, тоо толгойень олошоруулха болонобди.

Манай гахайн фермын коллектив үнгэрһэн табан жэлдэ муу бэшээр хүдэлжэ гараа һэн.

Гүрэндэ хамта 4.881 центнер гахайн мяха худалдаха түсэбөө 9.685 центнертэ хүргөөбди. Манай гахайшад табан жэл соо бүхыдөө 16,2 мянган поршоонхо түлжүүлжэ, даабаряа хоёр дахин шахуу үлүүлээ.

Эхилээд байһан арбадахи табан жэлдэ энээнһээ үшөө һайн үрэ дүн түйлахын түлөө тэмсэхэ байнабди. Мүнөө КПСС-эй XXV съездын нэгдэхэ үдэр болотор жэлэй эхинһээ хойшо бүхыдөө 800 поршоонхо абаабди. Мяха тушааха нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые болзорһоонь урид дүүргээбди.

Манай түрүү гахайшад Тамара Ширшова, Наталья Евсеева, Анна Васильева болон бусад мүнөө поршоонхо олоор түлжүүлхэ, томо болгохо, гахайнуудай шэгнүүр ехээр нэмээхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэнэ.

Я. ЛАЗАРЕВ.
Хяагтын аймагай «Пограничный» совхозой гахайн фермые даагша.

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXV съезд тухай ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

[С]оветскэ Союзай Коммунис партиин [XXV] съезд мартын 2-то Москвада, Кремль[эй] Съезднүүдэй ордон соо хүдэлмэреэ үр[гэ]лжэлүүлбэ.

[С]ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүү[лэгшэ] нүхэр А. Н. КОСЫГИНАЙ хэһэн [«СС]СР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» тухай элидхэ[лые] съезд үглөөнэйнгөө заседани дээрэ зүб[шэн] хэлсэжэ эхилһэн байна.

[Н]үхэд: А. П. ЛЯШКО — Украинын ССР[-эй] Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ, [.] ЕРМИН — КПСС-эй Пензенскэ обко[мой] нэгэдэхи секретарь, Б. Ф. БРАТЧЕН[КО] — СССР-эй шулуу нүүрһэнэй промышленностиин министр элидхэл тушаа үгэ хэлэбэ.

Нүхэд: Родней АРИСМЕНДИ — Уругвайн Коммунис партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, Герберт МИС — Германиин Коммунис партиин Түрүүлэгшэ, Абдалла АХМАР — Араб социалис дэбжэлтэ гэдэг партиин (Сири) Генеральна секретариин орлогшо, Мохамед Сиад БАРРЕ — Сомалин Демократическа Республикын Верховно Революционно Соведэй Президент делегадуудаар, айлшадаар халуунаар угтагдан, съездые амаршалаа.

Нүхэд В. С. ЛЕБЕДЕВА—Омскын нефть болбосоруулан илгадаг комбинадай ахалагша оператор, Г. И. ЧИРЯЕВ — КПСС-эй Яхадай обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр А. Н. Косыгинай хэһэн элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаба.

Нүхэд: Аарне СААРИНЕН — Финляндиин Коммунис партиин Түрүүлэгшэ, Меир ВИЛЬНЕР — Израилиин Коммунис партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь, Абдель Фаттах ИСМАИЛ — Иеменэй Арадай Демократическа Республикын Национальна фронт гэдэг нэгэдэмэл политическэ эмхиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь, Мамади КЕЙТА — Гвинейн Демократическа партиин Центральна Комитедэй Политбюрогой гэшүүн, министр делегадуудаар, айлшадаар халуунаар угтагдан, заседаниин һүүл багта съездые амаршалһан байна.

△ △ △

[«С]ССР-эй арадай ажахые 1976—1980 [ону]дта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» тухай [элидх]элые үдэшын заседани дээрэ зүбшэн [хэлс]эжэ үргэлжэлүүлбэ.

[Н]үхэд: В. А. СТАРОДУБЦЕВ — Тульскэ областиин Новомосковско районой Ле[ниные] нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, [.] ПРОХОРОВ — ВЦСПС-эй секретарь, [.] НЕПОРОЖНИЙ — СССР-эй энергетикэ ба электрификациин министр элидхэл [тушаа] үгэ хэлэбэ.

[Н]үхэд: Кнуд ЕСПЕРСЕН — Даниин [Ком]мунис партиин Түрүүлэгшэ, Рамо ШЕЙ[..] — Сириин Коммунис партиин Центральна Комитедэй Политбюрогой гэшүүн, Хиль[..] ВИЕЙРА — Колумбиин Коммунис [парти]ин Центральна Комитедэй Генеральна [сек]ретарь, Майкл О'РИОРДАН—Ирландын Коммунис партиин Генеральна секре[тарь] делегадуудаар, айлшадаар халуунаар [угтаг]дан, съездые амаршалаа.

КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй» проектдэ оруулагдаһан заһабаринуудые, нэмэлтэнүүдые хаража үзэхэ комиссиие съезд һунгаба.

Коммунис ба национально-демократическа партинуудай түлөөлэгшэд, нүхэд: Хосе КУЭЛЬО — Доминиканска Коммунис партиин Центральна Комитедэй Секретариадай гэшүүн, Яакуб ЗИЯЭДДИН—Иорданиин Коммунис партиин Центральна Комитедэй Политбюрогой гэшүүн, Ирадж ИСКЕНДЕРИ — Иранай Арадай партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, Антони ВАССАЛО — Мальтын Коммунис партиин Түрүүлэгшэ, Арнольдо Мартинес ВЕРДУГО — Мексикын Коммунис партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь, Луис САНЧЕС — Никарагуагай Социалис партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, Джордж ДЖЕКСОН — Шэнэ Зеландиин социалис нэгэдэлэй партиин национальна секретарь, Франклин ИРИЗАРРИ — Пуэрто-Рикын Коммунис партиин Генеральна секретариин орлогшо, Роберто КАСТЕЛЬЯНОС — Сальвадорой Коммунис партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретариин орлогшо, Умберто БАРУЛЛИ—Санмаринска Коммунис партиин Генеральна секретарь, И. БИЛЕН — Турциин Коммунис партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь, Джейсон МОЙО—Зимбабвегэй (Родези) Африкан Национальна Соведэй гадаадын захиргаанай түрүүлэгшэ, Фаиз ФАКИХ — Ливанай Түрүү үзэлтэй социалис партиин хүтэлбэрилхы Соведэй гэшүүн, Жизель РАБЕСАХАЛА — Мадагаскарай Бэеэ дааһан байдалай конкресс гэдэг партиин (АКФМ) Генеральна секретарь мартын 1—2-то Ленинград, Киев, Минск, Волгоград хотонуудай партийна эдэбхитэдэй суглаанууд дээрэ үгэ хэлэжэ, КПСС-эй XXV съездые амаршалһан байна.

НЭГЭН ҺАНАЛ-ТАЙГААР

Партиин XXV съездэ зорюулагдаһан баярай митинг болохонь гэжэ дуулаһаар хүнүүд эмхитэйгээр колхозойнгоо клубта сугларба.

Зэдэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд, малшад, хүдэлмэришэд. Тоорэ тосхоной алба хаагшад олоороо ерэв. Хүн бүхэнэй шарай омог баяраар дүүрэнги.

Ажахын парткомой секретарь Б. М. Кырмыгенов митинг нээжэ, КПСС-эй XXV съездын материалнууд болон нүхэр Л. И. Брежневэй элидхэл соо заагдаһан гол асуудалнууд тухай суглараг-шадта тобшохоноор хөөрэжэ үгөө. Удаань колхозой ажалшадай съездын хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгаяа ямараар дүүргэжэ байһан тухайнь мэдээсээ.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз мүнөө гүрэндэ мяха, һү худалдаха жэлэй нэгэдэхи кварталай түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэнь. Хабарай тарилгада хүдэлгэгдэхэ бухы техникэнь баһал ойрын үдэрнүүдтэ заһабарилагдажа дүүргэгдэхэеэ байна.

Митингдэ хабаадагшадай зүгһөө колхозой түрүү һаалишан С. Ш. Зангеева үгэ абаад, нигэжэ хэлэбэ.

— Арад зоной ажабайдалые үшөөл баян дэлгэр, болбосон һайхан болгохо гэжэ түрэл партиингаа үдэр бүриин оролдодогые съездын материалнууд дээрэһээ үшөө дахин элитээр харанабди. Энээнэйнь түлөө бүрил һайнаар хүдэлхэ ёһотойбди.

Би энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 2600 килограммһаа бага бэшэ һү һааха, табан жэлэйнгээ түсэбые 4 жэл соо дүүргэхэ зорилго табинаб, — гэбэ.

Нёдондо арбадахи класс дүүргээд, колхоздо тугалшанаар хүдэлжэ байһан комсомол басаган Алла Матуева залуу үетэнэй зүгһөө парти, правительствынгаа анхаралда гүнзэгы баясхалан хүргөөд, харууһалдаг тугал бухэнэйнгөө шэгнүүрые сүүдхэдэ 850—900 граммаар нэмээхэб гээ.

— Ороохо таряа улам ехээр ургуулдаг болохо гэээшэ гол зорилго гэжэ партимнай тоолоно. Тиимэһээ манай колхозой механизаторнууд тарялангай ургасые саашадаа жэл бүри дээшэлүүлжэ, хэрбээ мүнөө жэлдэ гектарай 16,5 центнер ургаса абаад, бүхыдөө 65 мянган центнер ороохо хуряаха һаа, харин 1980 ондо тэрэнээ 85 мянган центнертэ хүргэхэ ёһотойбди, — гэжэ ажахын ахамад агроном А. М. Холбоев хэлэбэ.

Б. ЯБЖАНОВ,
манай корр.
Түнхэнэй аймаг.

АЖАЛАЙ БЭЛЭГҮҮД

[М]ИЛЛИОН [Т]ҮХЭРИГ

[..]дань нэгэ вагондо 40 [..] шпала тээгдэдэг бэлэй. [..] түмэр замшадта бага [..] һанагдадаг байба. [..] Сибириин түмэр замай [Улаа]н-Үдын отделениин ни[..] А. Г. Афанасьев энээн [..] нилээд бодомжолһон, [..]га хээдшье үзэһэн. [А.] Г. Афанасьев вагонуудта [..]а тээхэ шэнэ арга хэрэг[лээ]. Мүнөө нормоһоо 10 [..]ор ехэ шпала тээгдэнэ. [Ре]спубликын модошод шэ[..]га хэрэглэһэнэй ашаар [..]онһоо дээшэ түхэриг [..] арьбалдаг болоо.

[..]лениин эдэбхитэй ур[..]наржуулагшад, ухаалан [..]од А. Г. Афанасьев, [..] Дудаев гэгшэд вагонуудые түмэр бетон хэрэгсэл[..]е тээхэ шэнэ арга хэ[рэгл]эдэг болобо.

М. СОЛОМЕННЫЙ.

Улаан-Үдын харгын управлениин коллектив юһэдэхи табан жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид, үнгэрэгшэ жэлэй октябриин 25-да дүүргээ һэн. Түс коллективэй хүдэлмэришэд түрэл хотынгоо Соведүүдэй болон бэшэшье талмайнуудые болбосон түхэлтэй болгохын тула нилээд оролдолго гаргаа.

Ербановай, Ленинэй, Куйбышевай, Сухэ-Баатарай нэрэмжэтэ ба Иволгинская үйлсэнүүд шэнээр заһагдаа. Хотын ажалшадай сэнгэдэг, амардаг паркһаа эхилээд.

АМЖАЛТАЯА АРЬБАДХАНА

Сэлэнгэ мүрэн хүрэтэр һунаһан Борсоевой үйлсые хубилгаха хүдэлмэри эхилэгдэнхэй. Энэ хүдэлмэри арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ дүүргэгдэхэеэр хараалагдана.

Управлениин коллектив партиин XXV съездэ зорюулжа, байгша ондо дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаад, арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые декабриин 25-да дүүргэхээр хараална.

Тэдэнэр байгша оной хоёр һарын түсэб февралиин 20-до дүүргэв. Зарим мастерска участогууд хэдэн жэлэй туршада социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Н. Борисовай, Ф. Степановай, А. Судленниковэй хүтэлбэрилдэг участогууд илангаяа һайн үрэ дүн түйлана.

Н. ХАЗАГАЕВ.

БҮХЫ ТЕХНИКЭМНАЙ БЭЛЭН

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын хабарай тарилгада эрхимээр бэлдэжэ, һайн ургаса абахын тула найдамтай үндэһэ һуури табиха гэжэ манай Байгалай совхозой механизаторнууд эрмэлзэнэ.

Нэгэдэхи кварталай түсэбэй ёһоор ажахыдамнай 55 трактор заһабарилагдажа байһан аад, үнгэрһэн январь, мүн февралиин 20 хоног соо 45 трактор бэлэн болгогдожо гаргагдаа. Бүхы сеялкэ, плугууд булта заһабарилагданхай.

Манай тракторна, таряан ажалай бригада нёдондо гансашье ажахы, аймаг соогоо бэшэ, республика дотороо эгээл ехэ ургаса хуряагаа һэн. Бүхы 900 гектар тарялангай гектар бүриһөө дундаа дээрээр 25,1 центнер ургаса абаа һэмди.

Тиимэһээ мүнөө жэлдэшье түрүү нэрэеэ алдахагүйн тула түбхын түрүүн техникэеэ хабарай тарилгада эрхимээр бэлдэхэ гэжэ оролдонобди. Бүхы трактор, газар элдүүрилгын бусад техникэ, зэмсэгүүдээ бүри февралиин тэн багаар хуу бэлэн болгоод байгаабди. Энэмнай байгша ондо баһал баян ургаса абаха үндэһэ һуури болоно бшуу.

В. КЛЕМЕНИН,
Кабанскын аймагай Байгалай совхозой тракторна бригадын бригадир.

[ДУ]ҮНДА ДҮТЭЛӨӨ

[..]ул абалгын эхилһэнһээ [..] үнинэй хонишон Кон[стан]тин Михайлович Сереб[ре]нковэй даадаг бригада [..] ажахы соогоо эгээл [..] 580 гаран хурьгад аб[..] нэгэшье толгой гарза[..]гүй. Энэнь зуун эхэ хо[ньн] бүриһөөнь дунда зэргээр [..] хурьган абтаһан болоно.

— Түрэл партиингаа [X]XV съездын түлэг эхи[лжэ] байхада, зуун эхэ хо[нин] бүриһөө 100 хурьга абаха [даабар]яа дүүргэхэ аабзаб,— гэ[жэ] хонишон хэлэнэ.

[..]Тарашэлэн Хүдэриин сов[хозой] ахалагша хонишод [..]лий Гуржапов, Михаил [..]утников гэгшэд тус тус[таа 3]50—400 гаран хурьгад[тай] болонхой.

[Хяа]гтын совхоздо аймаг [..] даб дээрэ эгээл [..], 5 мянга гаран хурь[гад] түлжүүлэгдэнэ. Бэрхэ [хонишо]д С. Дашипылов, П. [..]ланов, Б. Жанцанов гэг[шэд]эй отаранuудта хонидынь [..]гажа ходорхо дүтэлөө.

Ц. БАБУШЕЕВ.

РЕПОРТАЖ

ДЕЛЕГАДАЙ БРИГАДАДА

Жэлэй ямаршье сагта таряалан дээрэхи бухы хүдэлмэреэ эрхим шанартайгаар хэһэнэй ашаар лэ «Заганский» колхозой 4-дэхи бригадын механизаторнууд жэл бүри баян ургаса абадаг юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ эндэхид гектар бүриһөө 19,5 центнер ургаса хуряажа, ажахы соогоо эрхимлэжэ гараһан байна. КПСС-эй XXV съездын делегат Г. И. Мироновой хүдэлдэг эбтэй эетэй энэ бригадын коллектив 1893 гектар таряаланһаа хамта 33.500 центнер ороохо абажа, колхозойнгоо амбаарта оруулаа бэлэй.

Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ орон доторoo бүгэдэ арадай социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон комсомолой ЦК-гай тогтоолые бригадын гэшүүд урма баяртайгаар угтажа, зүбшэн хэлсэхэдээ, мүнөө жэлдэ таряалангай гектар бүриһөө 18 центнерһээ доошо бэшэ таряа, 300 центнер куузику, 150 центнер кукурузын набша намаа хуряаха социалис уялгануудые абаа.

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ ороохото болон тэжээлэй ургамалнуудай үндэр баян ургаса түйлаха һайн үндэһэ һуури бригада табинхай. 1.100 гектар сэбэр болон эртын намарай паар хахалагданхай. Нилээд ехэ хэмжээнэй минеральна, нютагай үтэгжүүлгэ поли, нуга сабшаланда оруулагданхай. Бүхы һолоомон суглуулагдажа, малай байрануудта асарагдаа. Тарилгада хэрэглэгдэхэ үрэһэн сэбэрлэгдэжэ, гүрэнэй инспекцидэ шалгагдаад, тарилгын шанарта хүргэгдэнхэй гэжэ сэгнэгдээ. Мүнөө механизаторнууд, таряашад оньһон техникэеэ заһабарилжа, агротехническэ һуралсалда хабаадажа, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлжэ байнад.

— Та, манай съездын делегат Георгий Ивановичые хаража байна гүт? Мүнөө тэрэмнэй Москвада, Кремлиин Съезднүүдэй Ехэ Ордон соо арбадахи табан жэлэй түсэб шиидхэлсэжэ байна, — гээд омог дорюунаар хэлэбэ. — Бидэ хоёрой багша юм. Георгий Ивановичай оролдолгоор хоюулан бэеэ даагаад, трактор, комбайнда хүдэлдэг болообди.

Танилсабабди. Юрий Власюк. 1972 ондо сэрэгэй уялгата албаяа хэжэ дүүргэһээр, тракторна 4-дэхи бригадада нүхэр Мироновой хажууда хоёр жэл штурвалшагаар хүдэлөө. Үнгэрэгшэ жэлдэ түрүүшынхеэ өөрөө комбайн даажа абаад ажаллахадаа, 300 гектар таряа хадажа, 5.200 центнер ороохо суглуулан сохёо. Тиигэжэ колхозой комбайнернуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ 3-дахи һуури эзэлээ. Мүнөө техникэ заһабарилгада хүдэлнэ. Нүгөөдэнь Василий Овчинников. МТЗ-50 түхэлэй тракторaap 5.380 эталонно гектар зөөлэн хахалалга хэжэ, табан жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргэһэн. Мүнөө һаалиин фермэдэ убһэ тэжээл зөөнэ.

КПСС-эй XXV съездые ажалай ямар амжалтаар угтабат? Бригадынгаа гэшүүн, съездын делегат Г. И. Мироновто ямар захяа заабари үгөөбта гэһэн асуудалтайгаар тракторна 4-дэхи бригадын бригадир Т. Д. Калашниковта хандабабди.

— Съездын нээгдэхэ үдэр хүрэтэр техникэеэ заһабарилжа дүүргэхэ гэһэн үгэдөө хүрэжэ шадаабди. Энээн тушаа Георгий Иванович Мироновнай съездэ элидхэхэ даабаритай һэн, — гээд Тимофей Деомидович омогорхон харюусаба. — Һадалиг газартай Буряадай, республикын эрхэ байдалда «Сибиряк» түхэлэй хүсэтэ комбайнай ходовой часть, ондоошье узелнууд тэсэнгүй, сагһаа урид эбдэрнэ. Тиигэжэ таряа хуряалгын халуун хаһада һаад ушарна. Хүдөө ажахын машинануудые бүтээдэг заводуудай конструкторнууд эдэ дутагдал тушаа анхарха зэргэтэй гэһэн дурадхал оруулха даабари Георгий Ивановичта үгөө һэмди...

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, эндэхид партиин съездэ хабаадалсажа байһан нүхэрэйнгөө түлөө, өөһэдынгөө түлөө эршэ хүсэтэйгөөр ажаллана.

Б. ЖАМБАЛОВ.
манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: бригадир Т. Д. Калашников механизаторнуудтаяа КПСС-эй XXV съездын материалнуудые уншажа байна. Үнинэй механизатор С. Д. Ревенский түлишын насос шалгана.

Авторай фото.

Мухар-Шэбэрэй аймаг.

ТОБШОХОНООР

Улаан-Үдын «Хүндэлэлэй Тэмдэг» ордента «Электромашина» завод. Энэ предприятиин коллектив юһэдэхи табан жэлэйнгээ бухы даабаринуудые мүн лэ болзорһоонь урид бэелүүлээ. Жэшээлхэдэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 3 жэл 6 һара соо дүүргэһэн байха юм. Табан жэлэй даабариһаа гадуур 11,5 миллион түхэригэй эрхим шанартай продукци гаргагдаа.

Байгша оной январь һарын түсэб сүм дүүргэгдээ. Тиигэжэ 100 киловатт хүсэтэй гүрэнэй шанарай тэмдэгтэй электрическэ 5 машина даабариһаа гадуур гаргагдаба.

Зэдын вольфрам-молибденэй комбинат. Продукци худалдаха юһэдэхи табан жэлэйнгээ түсэб тус комбинадай коллектив 1975 оной ноябриин 28-да дүүргээ һэн. Вольфрамай концентрат гаргалгын хэмжээн 28,2 процентээр энэ хугасаада дээшэлээ.

Партиин XXV съездые кэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тулада дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоһон тус комбинадай ажалша коллективууд 1975 оной һүүлшын 4 һарын, 1976 оной январиин түсэб 136,2 процент бэелүүлбэ.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН XXV СЪЕЗ

СЪЕЗДЫН ХҮДЭЛМЭРИ ТУХАЙ МЭДЭЭСЭЛ

15 миллион коммунистын хүсэлэнгые мэдүүлжэ байhан партиин XXV съездын делегадууд нүхэр Л. И. Брежневэй хэhэн КПСС-эй Центральна Комитедэй тоосоото элидхэл дотор хэгдэhэн тобшололнуудые, табигдаhан зорилгонуудые, партиин Центральна Комитедэй политическэ хараа шугамые бодото ажал ябуулгые бүрин хүсэдөөр hайшаана. Партиин бата жагсаалтай, үзэл сурталай ба политическэ нэгэдэлтэй байhыень съезд элирхэйлэн харуулба.

Съездын делегадуудай зүбшэн хэлсэжэ эхилhэн, СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 оноудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд хадаа түсэбтэ арбадахи табан жэлдэ бүгэдэ арадай зохёон байгуулгын программа болоно. Энэнь коммунизмын материально-техническэ үндэhэ hуури байгуулгада, арадай байдал hайжаруулгада шэнэ ехэ алхам мүн.

Үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлгэдэ, хүдэлмэриин шанарые hайжаруулгада бүхы арга боломжоёо совет хүнүүдэй элсүүлхые хүсэжэ байhыень съездын делегадууд мэдүүлнэ. КПСС-эй XXV съездын тодорхойлhон асари ехэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ партиин, бүхы совет арадай зохёон байгуулхы ажал ябуулга зорюулагдаха юм гэжэ этигэн найдажа байhанаа эдэнэр тэмдэглээ.

Украинын ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр А. П. Ляшко мартын 2-ой үглөөнэй заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, түсэбтэ юhэдэхи табан жэл манай республикада амжалтатайгаар дүүрэɜ гэжэ мэдүүлбэ. 1971—1975 оноудта республика доторнай наймадахи табан жэлэйхиhээ 175 миллиард түхэригөөр ехэ ниитын продукт үйлэдбэрилэгдөө.

Түсэбтэ арбадахи табан жэл — ашаг үрын ба шанарай табан жэл манай Эхэ ороной социально-экономическа бүхы хүгжэлтөөр, партийно-гүрэнэй ба ажахын бүхы ажал хэрэгүүдээр бэлдэгдэhэн байна. Тэрэ совет хүнүүдэй улам ургажа байгаа эрилтэнүүдые хараада абана. КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл соо элирхэйлэгдэhэн коммунис байгуулалтын шэнэ шатын гүн гүнзэгы удхын үндэhөөр ороной арадай ажахые хүгжөөхэ тодорхой зорилгонууд нүхэр А. Н. Косыгинай хэhэн элидхэл дотор табигдаа.

«СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 оноудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» гэhэн КПСС-эй ЦК-гай проектые нүхэр А. П. Ляшко баталха дурадхал оруулхадаа, КПСС-эй ленинскэ Центральна Комитедые нягтаар тойрон жагсаhан Совет Украинын бүхы ажалшад манай гүрэнэй экономическа ба оборонно хүсые бэхижүүлхэ хэрэгтэ, эб найрамдалай, зол жаргалай, агуу ехэ Эхэ оронойнгоо hалбаран хүгжэхын аша туhада ехэ хубитаяа оруулха юм гэжэ найдуулаа.

КПСС-эй Центральна Комитедэй тоосоон дотор, «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 оноудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» тухай элидхэл соо манай общественэй экономическа, социально-политическэ хүгжэлтын гол шэглэлнүүд тушаа тодорхой зорилгонууд табигдаhан байна гэжэ партиин Пензенскэ обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **Л. Б. Ермин** үгэ хэлэхэдээ тэмдэглэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай мартын (1965 он) Пленумэй үндэhэ hууриинь табиhан партиин аграрна политика бэелүүлгэдэ ехэ хубилалтанууд болоо. Урдахи табан жэлэйхитэй сасуулбал, хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгын жэлэй дундуур хэмжээн ниилээд дээшэлээ, мал ажалай продуктнуудые бэлдэлгэ үргэдхэгдөө.

Хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ гээшэ хүдэлмэриимнай дайшалхы участок болоно гэжэ областной партийна организаци тоолоно гээд делегат хэлэбэ.

Хүдөө нютагуудта ажахынууд хоорондын үйлэдбэриин предприятинүүд, нэгэдэлнүүд улам олошоржо байна. Мүнөө ажахынууд хоорондын кооперациин үндэhэ hуури дээрэ мал ажалай продукциин 60 шахуу процентнь үйлэдбэрилэгдэнэ. Арбадахи табан жэлдэ энэ дүн 80—90 процент хүрэтэр дээшэлүүлэгдэхэ.

Партиин Центральна Комитет, Совет правительство түлишын-элшэ хүсэнэй hалбаринуудые хүгжөөхэ хэрэгые зүбөөр, шууд сэхээр таарулан хүтэлбэрилнэ гэжэ СССР-эй шулуу нүүрhэнэй промышленностиин министр нүхэр **Б. Ф. Братченко** эмдэглээ. Хэрбээ мүнөө капиталис оронуудта элшэ хүсэнэй ехээр дуталдажа байгаа гээшэ hаань, манай орон иимэ юумэндэ ородоггүй байна гэжэ тэрэ хэлэбэ. КПСС-эй экономическа политикын энэ найдамтай халхабшаар манай орон хамгаалагдана. Шулуу нүүрhэ малтан абалгые хүгжөөлгэдэ, горнягуудай ажал ба ажабайдал улам hайжаруулгада коммунис парти, Совет правительство илангаяа ехэ анхарал хандуулна. Шахтерой хүндэ хүшэр хүдэлмэридэ саг үргэлжын анхарал хандуулhанайнь түлөө оронойнгоо бүхы горнягуудай үмэнэhөө делегат КПСС-эй ЦК-гай Политбюродо, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, нүхэр Л. И. Брежневтэ гүнзэгы сэдьхэлhээ баяр баясхалан хүргэбэ.

Түсэбтэ арбадахи табан жэлдэ шулуу нүүрhэ жэлдээ малтан абалгые 790—810 миллион тоннодо хүргэхэ, хэдэн арбаад шэнэ уурхайнуудые, разрезүүдые бариха байнабди гэжэ оратор түгэсхэлдөө хэлээ. Хүдэлжэ байдаг предприятинуудые hэльбэн шэнэлхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ байна.

КПСС-эй XXV съездын хүдэлмэриие Омскын нефть болбосоруулагшад анхаралтайгаар адаглана гэжэ Омскын нефть болбосоруулан илгадаг комбинадай ахалагша оператор нүхэр **В. С. Лебедева** хэлээ. Омскын СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ, Ажалай Улаан Тугай ордентэ нефть болбосоруулан илгадаг комбинат ороной эгээл ехэ предприятинуудай нэгэн болоно.

Совет арадай ашата туhа тухай партиин айхабтар ехэ анхарал оролдолго гаргажа байhыень А. Н. Косыгинай съезд дээрэ хэhэн элидхэл дотор этигэмэ батаар харуулагдана. Ажаhуудаг районоймни жэшээ дээрэhээ энэ элеэр харагдана. Үргэн гэрэлсэнүүдтэй, паркнуудгай, магазинуудтай, кинотеатрнуудтай, соёлой ордонгуудтай яhала ехэ хото hая болотор хооhон хуудам тала байhан газарта урган бодоhон байна. Гансал юhэдэхи табан жэлдэ нефтьшэдэй 2 мянга шахуу бүлэ шэнэ байрада нүүжэ ороо.

Сибириие саашадань хүгжөөхэ, ороной энэ районие хубилгаха асари ехэ түсэбүүд тухай элидхэл соо хэгдэhэн тобшолонууд бидэнэртэ, сибириинхидтэ, илангаяа үнэтэй сэнтэй, дүтэ байна. Сибириин баялигуудые үрэ ехэтэйгээр ашаглажа, арад зоной ашата туhада дары түргөөр табихын тула партиин Центральна Комитет ехэ юумэ хэнэ.

КПСС-эй Якутай обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **Г. И. Чиряев** үгэ хэлэхэдээ, «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 оноудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» тухай элидхэл дотор хэгдэhэн тобшололнуудые Якутай АССР-эй коммунистнууд, ажалшад нэгэн hаналтайгаар дэмжэнэ гэжэ мэдүүлээ.

Үргэн дэлюун манай Эхэ ороной бүхы нютагуудта, тэрэ тоодо холын Хойто зүгтэ ажабайдал бурьялна, зохёон байгуулхы асари ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. Алмаз, алта ба бусад үнгэтэ металл олзоборилон абалга улам үргэдхэгдэжэ байнхай. Урда Якутай шулуу нүүрhэнэй бүлэг барилга, Нерюнгринскэ ГРЭС, БАМ-ай бүлэг барилгада ородог Беркакит хүрэтэрхи түмэр зам — эдэ бүгэдэ айхабтар харюусалгатай зорилго болоно. Якутай эрхим шанартай коксологдодог шулуу нүүрhэ оромнай саг соогоо бүри ехээр абаха юм гэжэ республикын коммунистнууд, ажалшад съездые найдуулна!

Холын хойто районуудай ажахые үргэлжэдэнь хүгжөөлгэ шухала удха шанартай боложо байна. Нютагай үйлэдбэриин хэдэ хэдэн бүлэг барилга бодхоохые партиин хараалжа байхада, энэнь илангаяа шухала удхатай.

Нүхэд: **Херонимо Арнедо Альварес** — Аргентинын Компартиин Генеральна секретарь, **Гэс Холл** — США-гай Компартиин Генеральна секретарь, **Азиз М**[...] — Иракай Компарт[...]гай Нэгэдэхи с[...], **Гордон Макленнан** — [Вели]кобританиин Ком[...] Генеральна секрета[рь], [...] **Хейдар** — Араб [...] дэбжэлтэ гэдэг [...] (Ирак) хүтэлбэрии[...] — мартын 1-нэй ү[глөөнэй за]седани дээрэ, **Родне[й Ариз]менди** — Уругвайн [Компар]тиин ЦК-гай Нэгэ[дэхи сек]ретарь, **Герберт** [...] Германиин Компарт[иин тү]рүүлэгшэ, **Абдалла[...] Ахмар** — Араб [...] дэбжэлтэ гэдэг парт[ии] [...]ри) Генеральна с[...] орлогшо, **Мохамед Барре** — Сомалиин Д[емокра]тическа Республик[...]ховно Революционно[...] Президент, **Аарне С**[...] — Финляндиин Ком[...] Түрүүлэгшэ, **Меир** [...] — Израилиин Ком[...] ЦК-гай Генеральна [секре]тарь, **Абдель Фаттах** [...] — НДРЙ-гэй Нац[...] фронтын ЦК-гай Ге[...] секретарь, **Мамади Ке**[...] Гвинейн демокр[...] партиин ЦК-гай По[...]гой гэшүүн мартын [...] үглөөнэй заседани [...]легадуудаар, айлшад[...]луунаар угтагдан, с[...] амаршалhан байна.

КПСС-эй XXV съ[ездэ хү]дэлмэрээ үргэлжэлүүл[...]

(ТАСС)

МЯНГАН ТОННООР

Партиин XXV съездын хүндэлэлдэ абаhан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэhэн тухайгаа цемент үйлэдбэрилэгшэд эгээл түрүүлэн шахуу мэдээсэhэн байна. Тимлюйн цементын заводой коллектив продукци худалдаха арбадахи табан жэлэй түрүүшын хоёр hарын даабари болзорhоонь урид дүүргээ. Түсэбhөө гадуур 1000 тонно эрхим шанартай «500» маркын цемент үйлэдбэрилэгдөө.

Тингэжэ цемент үйлэдбэрилэгшэд абаhан социалис уялгаяа дүүргэhэн тухай партиин XXV съездэ элидхэхэ эрхэдэ хүртэбэ. «...Республикымнай цементнигүүд партиин XXIV съездын шиидхэбэри бэелүүлэн, табан жэлэй даабариие бүхы дээрэнь дүүргээ. Түсэбhөө гадуур 27 мянган тонно цемент үйлэдбэрилэгдөө, 5 миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэн, 2 мянган тонно технологическа түлишэ алмагдаа. Цементын шанар hайжаруулагдаба. «500» маркын цемент үйлэдбэрилгэ 6 дахин ехэ болоо. Эрхим шанартайгаар сэгнэгдэдэг цементын хуби 44 процентдэ хүргэгдэбэ. Хоёр түхэлэй цементдэ эрхим шанарай Гүрэнэй тэмдэг олгогдоhон байна» гэжэ гэдэнэй ажалай рапорт дотор бэшэгдэнхэй.

Техническэ орёо асуудалнуудые зүбөөр шиидхэхэ, техническэ дэбжэлтэ туйлаха гэhэн гол шэглэл баримталhанай ашаар амжалта туйлагдаа. Үйлэдбэриин талмай үргэдхэнгүйгөөр, шэнэ түхеэрэлгэ тодхонгүйгөөр продукци үйлэдбэрилгэ жэл бүхэндэ ехэ боложо байhаар.

Заводой бүхы хүдэлмэшэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд техническэ дэбжэлтэ туйлаха хэрэгтэ табаадалсана. Хамтын хүсэ шадалаар, анхарал оролдолгоор тээрмэ ба эрьелдэдэг пеэшэнүүдэй бүтээсэ дээшэлүүлхэ арга олдоо. Тингэжэ тээрмэнүүдэй бүтээсэ дээшэлээ, тэдэниие хангадаг машинистнүүдэй ажалай эрхэ нүхэсэл hайжараа.

Хүсэ ехэтэй турбокомпрессорнууд тодхогдожо, ашаа ашаха, буулгаха түхеэрэлгэнүүдэй бүтээсэ дээшэлүүлhэн байна. Техническэ дэбжэлтэ туйлаhанай, технологическа шэнэ гурим хэрэглэhэнэй ашаар цементын шанар hайжаруулагдаа. Клинкерэй шанар шалгаха шэнэ арга, спектрографическа хиналта хэрэглэгдэнэ. Энээнэй аша туhаар эрьелдэдэг пеэшэнэй машинист өөрөө клинкерэй шанар шалгадаг болоо. Урдань тусхай лабораторидо энэ шалгалта хэгдэдэг hэн. Тимлюйн цементнигүүдэй дүй дүршэл халан абалсахын тула Ангарска цементын заводойхид эндэ ерэhэн юм.

«Шэнэ техникэ, түрүү онол арга хэрэглэжэ байгаа энэ коллектив проектээр хараалагдаhанhаа хоёр дахин ехэ продукци үйлэдбэрилдэг болоо. Тэдэнэр арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ продукци абалгые үшөө 2 мянган тонноор дээшэлүүлхэ гэжэ хараална.

Заводой коллектив социальна хүгжэлтынгөө түсэбые амжалтатайгаар дүүргээ. Хүдэлмэришэдэй бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха, сүлөөтэй сагтаа найнлан амарха эрхэ нүхэсэл байгуулагдана. Заводой цехүүд соо ариг сэбэр. Хүдэлмэришэдэй ажаhууха шэнэ гэр байрэ баригдана.

Эдэ бүгэдэ тухай съездын нэрэ дээрэ эльгээгдэhэн ажалай рапорт дотор хэлэгдэнхэй. Коллективэй даабаряар заводой директор Л. К. Рыжков, парткомой секретарь А. М. Ананьев, горно цехэй бригадир П. Б. Севостьянов, эрьелдэдэг пеэшэнэй машинист В. В. Угрюмов, тээрмэнүүдэй машинист В. И. Позднякова, завкомой түрүүлэгшэ И. С. Чирков съездын нэрэ дээрэ эльгээгдэhэн ажалай рапорт доро гараа табяа.

Съездын хүндэлэлдэ абаhан социалис уялгануудаа дүүргэhэн заводой коллектив съездын боложо байгаа эдэ үдэрнүүдтэ ажалай вахтада жагсаад, цемент үйлэдбэрилхэ халаанай даабариие үлүүлэн дүүргэжэ байна.

Д. САНЖИЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: КПСС-эй XXV съездэ заводой коллективэй эльгээhэн рапорт доро гар табилгын үе. Зүүн гарhаа А. М. Ананьев, В. И. Позднякова, П. Б. Севостьянов, В. В. Угрюмов, Л. К. Рыжков.

Комсомолой гэшүүн, тээрмэнүүдэй машинистын туhалагша Ольга Бехтерева, приборнуудай хүдэлмэри шалгажа байна.

Заводой үйлэдбэриин-техническэ таhагай начальник И. И Поздняков, эрьелдэдэг пеэшэнэй машинист П. К. Брелькин электронно микроскопоор клинкерэй шанар шалгажа байна.

Вл. МАТВИЕВСКИЙ фото.

КПСС-эй ТҮНХЭНЭЙ РАЙКОМДО

СЕКРЕТАРЬНАРАЙ СЕМИНАР

Түнхэнэй аймагай колхоз, совхозуудай, промышленна предприятинуудай, эмхи зургаануудай партийна эхин организацинуудай, секретарьнар Хэрэн тосхондо сугларжа, ээлжээтэ семинараа үнгэргэбэ. Эндэ партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэри яажа ябуулха талаар ехэ туhатай хөөрэлдөөн болоо. Эхин организацинуудай хүдэлмэридэ hайн нүлөө үзүүлмээр лекцинүүд элдоор уншагдаа, секционно хэшээлнүүд болоо.

«Арадай хиналтын бүлэгүүд болон постнуудые партийна талаар хүтэлбэрилгые саашадань hайжаруулха тухай», «Профсоюзай организацинуудые партийна талаар хүтэлбэрилгэ тухай», «Комсомолдо — саг үргэлжын партийна анхарал», «Захиргаанай ажал ябуулгые хинаха комиссинуудай хүдэлмэри тухай» асуудалнуудаар арадай хиналтын аймагай комитедэй түрүүлэгшэ С. Г. Цыдеев, партиин райкомой секретарь А. А. Чукреев, КПСС-эй райкомой инструктор И. Т. Ангархаев гэгшэд лекцинүүдые уншаба. Тиихэдээ аймагай партийна эхин организацинуудай энэ талаар ябуулжа байhан хүдэлмэри тухай дэлгэрэнгыгээр тогтожо, hайн муу талыень тодоруулhан, саашадань hайжаруулха талаар юун хэгдэхэ ёhотойб гэжэ эдэнэр онсолhон байна.

Удаань секционно хэшээлнүүд болобо. «Партийна хамтын суглаануудые бэлдэлгэ болон үнгэргэлгэ» гэhэн асуудалаар «Межколхозстрой» нэгэдэлэй Түнхэнэй колонныи партийна эхин организациин секретарь Г. С. Федорков үгэ хэлэжэ, энэ талаар юу хэдэг байhан тухайгаа хэлэбэ.

КПСС-эй райкомой инструктор И. Т. Ангархаев «Партийна хамтын суглаанууд, партбюронуудай заседанинууд дээрэ абтаhан шиидхэбэринүүдые, партийна дээдын зургаануудай заабаринуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ талаар эхин организацинуудай ябуулдаг хүдэлмэри тухай» хөөрэhэн байна.

Ниитын эмхинүүдые партийна талаар хүтэлбэрилхэ хэрэг хадаа партийна эхин организацинуудай гол шухала зорилгонуудай нэгэн гэжэ мэдээжэ. Тиимэhээ Түнхэнэй совхозой парткомой энэ талаар ябуулжа байhан хүдэлмэритэй семинарта хабаадагшад танилсана. Нэн түрүүн тус ажахын парткомой секретарь В. Ж. Сыренов үгэ хэлээ. Удаань энэ совхозой Хужарай отделениин партийна эхин организациин секретарь Н. С. Дармаев, Могой-Горхоной hү hаалиин фермын партийна бүлэгые хүтэлбэрилэгшэ Ц. Д. Лутыкова гэгшэд энэ талаар ябуулдаг хүдэлмэриингөө дүй дүршэл тухай хөөрэhэн байна.

Хүдөө ажахын продуктнуудые бүри ехээр абадаг болохын, энээнhээ уламжалан мал болон таряан ажалай ашаг шэмэ саашадань дээшэлүүлхын тулада ябуулдаг хүдэлмэри тухайгаа Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь Б. М. Кырмыгенов хэлэбэ.

АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛЫЕ — ПАРТИДА

КПСС-эй Түнхэнэй райкомой hая болоhон бюро дээрэ ажалай бүлэг түрүүшүүл КПСС-эй гэшүүндэ кандидадуудаар баталагдаба. Улаан-Горхоной hү hаалиин комсомол-залуушуулай фермын залуу hаалишан Радна-Самбуу Пархаева эдэнэрэй дунда бии. Тэрэ юhэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы [...] даажа байhан үнеэн[...]hөө дунда зэргээр 2[...]ран килограмм hү [...] аймагай түрүү hаал[...] тоодо оролсоhон юм[...]дахи табан жэлэй түр[...]кэлдэ үнеэн бухэнhөө [...] килограммhаа бага б[...] hааха уялга абаhан энэ [...] hаалишан агуу Лен[...]тиин зэргэдэ сэдь[...] уряагаар жагсаба [...]дуу болохогүй.

Энэл фермын мал[...]даг залуушуул Вале[...]лов, Анатолий Убу[...]шэд мүн лэ партиин [...]дэ кандидадууд болобо.

Хамта дээрэ 14 хүн [...]да шэнээр абтаа. Э[...] хахадhаа олонхинь к[...]лоор зууршалагдан [...] мунис партиин зэрг[...]саа. Арбаниинь [...]риин элдэб hалбари[...]рэ сэхэ хүдэлдэг байна.

М. ДАРЖА[...]
КПСС-эй райкомой [...] хэлэй таhагые [...]

ЭРДЭМТЭДЭЙ ЕХЭ ЗОРИЛГОНУУД

Хойто-Байгалай болон Баунтын аймагуудай газар дээгүүр хэгдэжэ байгаа БАМ-ай барилга манай Буряадай филиалай коммунистнууд болон эрдэмтэдэй урда шэнэ ехэ зорилгонуудые табина.

Нэрлэгдэhэн эдэ хоёр аймаг республикын 40-өөд процент газар эзэлдэг. Эндэ 16 мянга тухай хүн зон ажаhууна. Арадай ажахыда оруулдаг хубитань багашаг.

Эдэ аймагуудай газар дээгүүр энэ түмэр харгын табанай нэгэ хуби гараха. Тиихэдэ бэелүүлэгдэхэ бүхы хүдэлмэриин гурбанай нэгэ шахуу хубинь республикадамнай тудалдана. Гансал газарай ажал 60 миллион гурбалжан метрэй зэргэтэй байха юм. Гадна, 9 шэнэ станци, арадай ажахын 3 томо предприяти баригдаха. Мүн СССР-эй Наукануудай академиин Президиумэй захирhанай ёhоор, хүршэ Шэтын областьдо БАМ-ай 5 станци, 2 километр утатай тоннель мүн Удокандахи шанаржуулгын комбинадай барилгада филиалаймнай научна хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсаха ёhотой. БАМ-ай барилгын манай участок түмэр харгын заман гол хуби болохо юм. Юуб гэхэдэ, Хойто-Муяын тоннель тон hүүлдэ ашаглалгада оруулагдаха байна. Тиимэhээ бидэнэр саг болзоройталаар багашье hаа нэесэтэйбди. Мүнөө тон шухала бэелүүлэгдэхэ зорилго гэхэдэ, барилгашадай ажабайдал таатай зохид болгохо хэрэг болоно. hүүлээрнь БАМ-ай барилгын зонодо ажаhуудаг бүхы хүн зониие эдеэ хоолоор гүйсэд хангаха зорилготой хэмжээ ябуулганууд эмхидхэхэ, бэелүүлхэ хэрэгтэй.

Хойто аймагуудые шэнжэлэлгэдэ эрдэмтэдэймнай үүргэ ямар гээшэб? БАМ-ай зонодо хабаатай шэнжэлэлгэнүүд хэгдэжэ эхилhээр үнинэй. Үшөө 1966 ондо экономическа шэнжэлэлгэнүүдэй таhаг А. А. Чернояровагай «Муйская долина» (байгаали, хүн зон, арадай ажахы) гэжэ ном хэблэгдээ hэн. Мүн 1970 ондо энэл автор Б. Р. Буянтуев, К. И. Космачев гэгшэдтэй «Север Бурятии» гэжэ ном бэшээ бэлэй. Энэ хоёрдохи ном соо «Буряадай АССР-эй хойто зүгэй аймагуудай ажахын гол hалбаринуудай 1980 он хүрэтэр хүгжэлтэ» гэhэн Гүрэнэй комитедэй темын зарим материалнууд оронхой.

Манай геологууд-эрдэмтэд БАМ-ай зонодо хабаатай ашагта малтамалнуудай хэбтэшэнүүдэй хуули ёhые олон жэлэй туршада шэнжэлнэ. Г. В. Андреев, С. А. Гурулев, В. А. Дворкин-Самарский болон бусад hонирхолтой монографи, мэдээнүүдые бэшээ, элдэб янзын ашагта малтамалнуудай бии байhые элирүүлээ. Хэрбээ энээнhээ урагша эдэ баялигуудта миин лэ барсаалhан сэгнэлтэ үгтэдэг hаа, мүнөө БАМ-ай барилгын эхилhэнhээ хойшо бүхы ашагта малтамалнуудые нягта, нарижаар сэгнэхэ саг ерээ. Иимэ сэгнэлтэ гээшэ ганса ашагта малтамалнуудта үгтэхэ бэшэ, харин эдэ аймагуудай ой модон болоод, уhа гол, хүн зониие бүхы талаhаань хаража үзэхэ ехэ хэрэг болоно. Энэ талаар бэелүүлхэ түсэбүүд дүүргэгдэжэ эхилэнхэй. Манай филиалай научна хүдэлмэрилэгшэд «Байгал далайн бассейнэй байгаалиие хамгаалха, үйлэдбэриин хүсэнүүдые хүгжөөхэ, ашата үрэтэйгөөр хэрэглэхэ» гэhэн научно-практическа конференцидэ хабаадалсаа hэн. Тиин эрдэмтэдэй дурадхалнууд конференциин шиидхэбэридэ оруулагдаhан байна.

Экономистнууд болон геологуудай коллективүүд «БАМ-ай зонодохи арадай ажахые ашаглалгын асуудалнууд» гэhэн СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин таhагай элидхэл бэшэлсээ (редакторынь академик А. Г. Аганбегян). Энээн соонь БАМ-ай зонодо хэгдэхэ шэнжэлэлгэ болон ашаглалгада оруулагдаха барилга научна түсэбэй ёhоор элирхэйлэгдээ. Тус документ Шэтэдэхи 1-дэхи зүблөөн дээрэ, удаань Эрхүүдэ зүбшэн хэлсэгдээ hэн. Мүн нёдондо баhал Шэтэдэ БАМ-ай зоные ашаглалгын асуудалнуудаар научна-практическа конференци болоо hэн.

Буряадай АССР-эй болон Шэтын областиин газар дээгүүр гараhан БАМ-ай түмэр замай барилгада хабаатай бүхы материалнуудые холын хараатан тодорхой дурадхалнуудтайгаар суглуулжа, ном болгон гаргабал ехэ hайн байгаа. Энэ хэрэгтэ Шэтэдэхи хоёрдохи зүблөөндэ хабаадаhан бүхы эмхи зургаануудые хабаадуулха шухала.

Филиалдамнай БАМ-да хабаатай темээр юун хэгдэнэб, үшөө ямар шэнжэлгэнүүд хэгдэхэб?

Геологиин институт БАМ-ай зонодо шэнжэлэлгэнүүдые хэжэ эхилэнхэй. 1975 оной хоёрдохи хахадhаа 60 мянган түхэригэй ажахын тоосооной хүдэлмэри хэгдээ.

Шэнжэлэлгэнүүдые таарулан зохилдуулhан түсэб табигданхай. Тус түсэбэй ёhоор энэ хүдэлмэридэ олон институдууд хабаадуулагдана. Манай институдай Д. Б. Базаровай хүтэлбэрилдэг лабораториин эрдэмтэд ехэ шэнжэлэлгэ хэнэ. Энээнэйнь дүнгөөр 1:500000-най хэмжээнэй карта хэгдэхэ юм. Тус карта 1979 он болотор бүтээгдэхэ ёhотой.

1976 ондо хэдэн темэнүүдээр шэнжэлэлгэнүүд хэгдэхэ. Эдэ шэнжэлэлгэнүүдтэ Геологиин институдай олон эрдэмтэд хабаадаха юм. Манай институдта научна хүдэлмэрилэгшэднай үсөөдэнэ. Тиимэhээ Буряадай хойто аймагуудай алтанай баялигые хүсэд дүүрэнээр шэнжэлхын тулада Гүрэнэй комитедтэ үндэhэлэгдэhэн баримтатай бэшэлгэ эльгээгдээ. Энэ бэшэлгэ-эрилтэмнай СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин таhагай газар дэлхэй тухай эрдэмэй нэгэдэмэл Соведээр дэмжэгдээ. Мүн институдай эрдэмэй совет Забайкалиин алтанай баялигые шэнжэлхэ шэнэ лаборатори бии болгохо тухай тогтоол абанхай.

Байгаалиие шэнжэлдэг эрдэмэй институдай дүрбэн лаборатори БАМ-да хабаатай шэнжэлэлгэнүүдые бэелүүлхэ байна. Тиихэдэ В. И. Дугаровай ударидадаг лаборатори хойто аймагуудай болон тэрэнэй тоодо БАМ-да хабаатай асуудалнуудаар шэнжэлэлгэнүүдые хэхэ юм. Тус лаборатори байгаалиие шэнжэлдэг институдай эндэ хэхэ бүхы шэнжэлэлгэнүүдые зохилдуулха ёhотой. Мүн энэл коллективэй бүридэлдэ В. А. Вторушинай хүтэлбэри доро экспедици хэхэ нэгэ бүлэг оруулагданхай. Эдэнэр газарай нөөсэнүүдые элирүүлжэ, 1977 ондо карта бүтээхэ байна. Харин мүнөө Муя голой бэлшэртэ научна шэнжэлэлгэнүүд хэгдэhээр. Туршалга хэхэ 8 талмай бэлэдхэгдэнхэй, газарай сэбдэг хүйтэниие сэгнэгдэнхэй мүн нуга болон налюур газарые хүдөө ажахыда хэрэглэхэ тушаа түрүүшын тобшололнууд хэгдэнхэй. Эдэ шэнжэлэлгэнүүдтэ үшөө эрдэмтэд хабаадуулагдаха зэргэтэй.

Байгаали шэнжэлдэг институдай хоёр лабораториин хүсөөр газарай хүрьhэнэй, ботаникын, агрохимиин карта болон олон картограмма табигдаха байна.

Гельминтологиин лабораториин научна хүдэлмэрилэгшэд БАМ-да хабаатай манай республикын болон Шэтын областиин хойто зүгтэхи 100 шахуу янзын загаhадай паразидуудые шэнжэлхэ. Энэ хадаа загаhа олзоборилгын хүгжэлтын арга боломжонуудые, мүн Байгал далай шэнги хонхор газарнуудай хэзээ, хайшан гэжэ бии болоhые элирүүлхэ зорилготой юм.

Тэрэнэй хажуугаар лабораториин эрдэмтэд эбэртэ бодо мал, ан гүрөөлэй паразидуудые шэнжэлхэ ёhотой.

Зоологиин лаборатори. Эрдэмтэд-зоологууд ангуудые бүридхэхэ, шэнжэлхэ зорилготой. Буряад ороной хойто зүгэй олонхи амитад ондоо тээ хомор боложо захалhаншье hаа, шэнжэлэгдээгүй шахуу. Амитанай аймагай ажамидаралай байдал шэнжэлхэ, тоо толгойень олошоруулхые оролдохо, тэдэниие зүбөөр хэрэглэхэ гээшэ ехэ шухала.

Филиалай эрдэмтэдэй дурадхалнуудта үндэhэлжэ, шэнжэлэлгын хамтаруулhан түсэб табигданхай. Мүнөө энэ түсэб Сибириин таhагай научна эмхи зургаануудтай зүбшэн хэлсэгдэнэ.

Муя болон Нижнеангарск тосхонуудта научна хүдэлмэриин бааза ба тусхай газарнуудые эмхидхэхэ талаар тодорхой хэмжээнүүд абтажа байнхай. БАМ-да хээрэ гаража ажаллаха түрүүшын жэлэй бэлэдхэл хэгдэнэ.

Ниитын эрдэмэй институдай түсэбөөр БАМ-ай түмэр замай хажуугаар түбхинэжэ байhан арад зоной оюун болдолой шэнжэлэлгэ хэгдэхэ юм. БАМ-ай баригдажа эхилhэн сагай түүхэ, археологиин памятнигууд, арадай аман зохёолой болон нютаг голой нэрэнүүд, мүнөөнэй ба урданай ёhо заншал болоод бэшэшье асуудалнууд шэнжэлэгдэхэ байна. Гадна, олон яhатанhаа бүридэhэн үйлэдбэриин коллективүүдэй бүрилдэн бии бололго тухай научна шэнжэлэлгэ хэхэ шухала.

Экономическа шэнжэлэлгын таhаг Буряадай АССР-эй хойто аймагуудта промышленностиин газарнуудай бии болохо арга боломжо тодорхойлхо талаар ехэ хүдэлмэри хэхэ юм.

Партиин XXV съездэ зорюулжа КПСС-эй ЦК-гай гаргаhан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 оноудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүдэй» проект дотор Байгал-Амарай харгы замай барилга үргэлжэлүүлхэ гэжэ бэшээтэй. Эдэ үгэнүүдэй удха шанар айхабтар ехэ. Тиимэhээл манай эрдэмтэд энэ хэрэгтэ хубитаяа оруулхын тулада оролдохо байна.

Ф. КРЕНДЕЛЕВ.
Буряадай филиалай Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо, Геологиин институдай директор.

...ҮЛЭГҮҮДЭЙ ҮҮРГЭ ...ДЭЭШЭЛҮҮЛЭН...

...дэлмэришэд болон ал-...шадые ажалдаа ком-... ёhoор хандадаг бай-... хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ...союзай бүлэгүүд шу-... үүргэ дүүргэдэг гээшэ. ...нэ тэдэнэй ажал ...ые улам эдэбхижүүлхэ ... СССР-эй профсою-...й XV съездын шиидхэ-... соо онсо табигдаа hэн. ...заабарииe бэелүүлэн, ...союзуудай областной ...областной болон рай-...комитедүүд бүлэгүүдэй ...мэри hайжаруулха, дүй ...лынь шэнжэлхэ, сог-... талаар горитой хэмжээ ...тануудые бэелүүлhэн ... Тиигэжэ заводской, ... хүдэлмэришэдэй ... местнэ комитедүүд ... өөhэдтөө байгуулагда-...лэгүүдэй ажал ябуул-...лам hайжаруулха асуу-... анхаралаа ехээр таби-...лонхой гэжэ тэмдэглэ-...

...нэ үедэ СССР-эй ...союзуудай Уставтай зо-...лан, профсоюзай олон-...ин организацинуудта ...д олоор эмхидхэгдэн-...анса унгэрhэн жэлдэ ...лэг республика соо ... байгуулагдажа, му-...311 болонхой юм. Эдэ ...дэй 3,7 мянга ша-... ажалай түрүүлгүүл, ... хүдэлмэридэ эдэбхи-... хабаадагшад толгойл-...hаа үлүүнь дунда ба ... hургуули дүүргэhэн ... байха юм. Хэды тии-...башье hаань, обком ... райкомууд профсою-...эбхитэдые hургахын, ... шадабарииень дээ-...хын тула ехэ орол-... гаргана.

... талаар ой модоной ...нютагай промышленно-..., медицинскэ, комму-...ажахын предприяти-... хүдэлмэрилэгшэдэй ...союзай обкомууд тоосоо-...алтын суглаануудай ... дары профгруппорг-... hуралсал эмхидхэ-...инхэдэ түрэнэй эмхи ...нуудай хүдэлмэрилэг-... профсоюзай обком на-...шада хоёр дахин се-... үнгэргэдэг гуримтай.

...э хүдэлмэри эмхидхэ-... зэргээр профсоюзай ...бүлэгүүдэй үүргэнь, нэ-...дэнь шилээд дээшэлээ ...лэлтэй.

...хэлээшэеэ баримтал-...ла хэдэн жэшээ дур-...

...лай Улаан Тугай ор-дento Улаан-Үдын авиационно заводой нэгэ цехэй модоной нарин дархашуулай участогай профсоюзай бүлэгэй хүдэлмэри тушаа тогтоё. Хүн бүхэниие габшагайгаар хүдэлгэхэ, эбтэй эетэй, бэе бэедээ эрилтэ ехэтэй коллектив байгуулха талаар эндэхи профсоюзай бүлэг ехэ оролдолго гаргаа.

«Үдэр бүхэндэ габшагайгаар ажаллаха» гэhэн уряа доро хүдэлмэреэ эмхидхэнэ.

Мастер Г. П. Округиной даадаг энэ участок хорин хүдэлмэришэдhөө бүридэдэг. Профоргнь Е. Ф. Овчинников. Энэ коллективэй гэшүүн бүхэн хубиин социалис уялгатай. 1975 он эхилхэдээ, энэ участогай коллектив табан жэлэй даабари 4 жэл 6 hарын туршада дүүргэжэ шадаха байhанаа мэдүүлээ hэн. Мүнөө энэ участогай хүдэлмэришэд КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө мүрысөөндэ оролсоо hэн. Профсоюзай гэшүүд А. К. Авдеев, В. Г. Бурков, В. П. Булдырев, В. К. Родкин, Х. К. Соголов, профгруппорг Е. Ф. Овчинников арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэб дүүргүүтэй байна.

Энэ участок эгээл түрүүлэн коммунис ажалай коллектив болоншодой нэгэн юм. Эрхим шанартай продукци бүтээн гаргадаг бүлэг гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргые найман жэлэй туршада таhалгарлагүй зүүжэ ябана. Харин гэшүүдэйнь 15-ниинь коммунис ажалай ударник гэhэн нэрэ зэргэтэй. Ажалай эрхим амжалта туйлаhанайнгаа, заводой ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаададаг байhанайнгаа түлөө мастер Г. П. Округин, профгруппорг Е. Ф. Овчинников, хүдэлмэришэд А. К. Авдеев, В. К. Родкин 1973 ба 1974 онуудта «Социалис мүрысөөндэ илагша» гэhэн тэмдэгээр шагнагданхай. Юрэдөө, энэ бүлэг хэдэн олон жэлдэ социалис мүрысөөндэ магтаалтай hайн hуури удаа дараалан эзэлжэ ябадаг юм. Үнгэрhэн 1975 оной туршада гурба дахин завод соогоо, дүрбэ дахин цех соогоо түрүү зэргэдэ гараа бшуу.

Иимэ амжалта бэлээр туйлагдаа бэшэ. Профсоюзна бүлэгэй, тэрэниие эмхидхэгшэ нүхэр Овчинниковай шадамар хүтэлбэриин үрэ дүн мүн. Түбхын түрүүндэ эбтэй hайн коллектив байгуулжа, ажалай журам болон ниитын гурим нарин нягтаар сахижа, үйлэдбэри хүтэлбэрилгэдэ хүдэлмэришэдые үргөөр хабаадуулжа шадаhанай ашаар амжагдана бшуу.

Профгруппорг Е. Ф. Овчинниковай өөрынь бэлиг шадабари тушаа тогтонгүй гарамаар бэшэ хаш. Тэрэ өөрөө хүн бүхэнтэй харилсажа шадаха, хэрэгтэй болоо hаань туhалха, шанга эрилтэ табиха бэлигтэй хүн.

Улаан-Үдын Ленинэй ордento ЛВРЗ-гэй цехэй секционно участогай профсоюзай бүлэг hайн хүдэлмэреэрээ суурхадаг юм. Энэ бүлэгэй эмхидхэлшээр И. З. Левантуева hунгагданхай. Бригадир Виктор Петрович Челмодеевэй толгойлдог коллективтэ профсоюзай 14 гэшүүд хүдэлдэг. Найман часай халаанай нормые долоон час соо дүүргэдэг болоё гэhэн С. М. Маковейн бригадын гаргаhан үүсхэлые энэ бүлэгэйхид халуунаар дэмжэhэн юм.

Хэлэhэн үгэдөө хүрэхын тула энэ бүлэгэйхид эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Тиигэжэ юhэдэхи табан жэлэй туршада орёо хүндэ ажалые 41,6 процентээр хүнгэдхэжэ, бригадаа хоёр хүдэлмэришэдөөр үсөөн болгоо, үнэ сэнгээр ехэ 2.600 килограмм зэд алмаха арга боломжо олобо. В. П. Челмодеевэй бригадын гэшүүн бүхэн хэдэн мэргэжэл шудаланхай, ямаршье сагта бэшэ нүхэдэйнгөө бүтээхэ хүдэлмэри хэжэ шадаха дүршэлтэй. КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ зорюулан абаhан уялгын ёhoор ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, оньhожоруулга бэелүүлhэнэй ашаар үшөө нэгэ хүниие ондоо хүдэлмэридэ ябуулха, тиигэжэ 1975 оноойхитой сасуулхада, ажалай бүтээсэ 8,3 процент дээшэлүүлхэ зорилгогой.

Сугтаа хүдэлдэг эдэбхитэдтэй хамта профгруппорг Итэра Зигмундовна коллективэйнгээ дунда соёл болбосоролой, ниитын, спортивна болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэри шадамараар ябуулдаг байна. Бригадын гэшүүд бултадаа коммунис ажалай ударнигууд, хоёрынь уран hайханай бүлгэмэй эдэбхитэд, гурбан хүн хүдэлмэришэн залуушуулай hургуулида hурана.

![ПРОФСОЮЗАЙ АЖАБАЙДАЛ]

ПРОФСОЮЗАЙ АЖАБАЙДАЛ

Энэ коллектив юhэдэхи табан жэлэй даабариие хоёр hараhаа үлүү сагаар уридшалан дүүргэhэн юм. КПСС-эй XXV съездын нээгдэhэн үдэр 1976 оной август hарын түсэбөөр хүдэлжэ эхилээ hэн.

Колхоз болон совхозуудта эмхидхэгдэhэн профсоюзай бүлэгүүд хүдэлмэреэ яhала hайжаруулжа байнхай. Кабанскын аймагай Оймороой совхозой Корсаковай 2-дохи МТФ-эйн профсоюзай бүлэгэй хүдэлмэриин дүй дүршэл согсологдоо hэн. Энэ бүлэг hайнаар хүдэлдэг, фермынгээ малшадай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр эмхидхэжэ шададаг, ажалай hайн үрэ дүн туйладаг юм. Һү haaха юhэдэхи табан жэлэй даабариие энэ фермын коллектив 130 хоногоор урид бэелүүлhэн бэлэй.

Улаан-Үдын аймагай «Байкал» гэжэ hуралсалай ажахын центральна МТФ-эйн профсоюзай бүлэгэй hайн ажал хэрэг тухай олон жэшээнүүдые дурдажа болохоор hэн. Республика соогоо үнинэй сууда гараhан ажалша бэрхэ, эгээл эрхим амжалта туйладаг фермын малшадай хүдэлмэри тухай хэблэлдэ нэгэнтэ бэшэ бэшэгдэhэн тула олон юумые эндэ дурдаhанай үлүү хаш. Зүгөөр энэ амжалта туйлаха тэмсэлые эндэхи Г. Н. Толмачёва эмхидхэлшэтэй бүлэг толгойлно гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Республика дотор профсоюзай бүлэгүүд олон. Тэдэнэй тоонь бэшэгэй эхиндэ дурдагдаа hэн. Зүгөөр эдэнэр бүгэдэндөө адли тэгшэ hайнаар хүдэлнэ гэхын аргагүй. Хангалтагүйгөөр хүдэлмэреэ эмхидхэдэг, оройдоо юушье хэдэггүй бүлэгүүд, сэхынь хэлэхэдэ, олон гээшэ. Социалис уялгануудые абаха, мүрысөөнэй дүн согсолхо, тэрэнэй ябасые үргэн ниитэдэ ходо соносхожо байха хэрэгтэ зарим бүлэгүүд хабаадалсанагүй. Тиимэ байхалаараа коллективэйнь ажал хэрэг бирагүй, журамынь hула байхаяал hанана.

Үшар иимэhээ саашадаа профсоюзай эгээл эхин шатынь эмхидэл болохо бүлэгүүдые улам олон болгохо, бэхижүүлхэ, ажал ябуулгыень бүри hайжаруулха эрилтэ табигдана. Энэ зорилго хадаа ФЗМК, обкомууд болон облпрофсоведэй бэелүүлхэ гол хэрэгынь болоно.

П. КЛИКУНОВ,
Буряадай облпрофсоведэй эмхидхэлэй таhагые даагша.

ЭДЭБХИТЭДЭЙ hУРАЛСАЛ

Профсоюзуудай областной соведэй дэргэдэ саг үргэлжэ хүдэлжэ байдаг семинарай ээлжээтэ hуралсал болобо. Энэ семинарта облпрофсоведэй, профсоюзай обкомуудай, курортын управлениин, ВОИР-ай болон туризмын областной соведүүдэй, «Спартак», «Урожай», «Труд» гэжэ хайн дуранай спортын бүлгэмүүдэй хүдэлмэрилэгшэд, зарим ФЗМК-гай түрүүлэгшэнэр хабаадаа.

hуралсалда ерэгшэд «Арбадахи табан жэлэй туршада СССР-эй экономическа талаар хүгжэлтын гол шэглэлнүүд тухай» асуудалаар экономическа эрдэмэй кандидат Б-М. Балдановай уншаhан лекциие hонирхон шагнаа.

Семинар дээрэ облпрофсоведэй техническэ ахамад инспектор И. С. Деркач, облпрофсоведэй культурын таhагые даагша А. Е. Совгир гэгшэд элидхэлнүүдые хэhэн байна.

Семинарай эсэстэ облпрофсоведэй президиумэй секретарь Д. П. Ринчино тобшолхы үгэ хэлээ.

Г. ЦЫБИКОВ.

* * *

СЕМИНАР БОЛОБО

Закаменск хотын соёлой ордон соо аймагай профсоюзай организацинуудай түрүүлэгшэнэр болон профгруппоргнууд сугларжа, хоёр үдэрэй семинар үнгэрбэ. Семинарта хабаадагшадай урда hонирхолтой лекцинүүд уншагдаа.

«Аймагай ажалшадай коллективүүдэй 1976 ондо абаhан социалис уялганууд ба профсоюзай эхин организацинуудай саашанхи зорилгонууд», «Профсоюзай организацинуудай ябуулха үйлэдбэриин-ниитэ болон эмхидхэлэй-ниитэ хүдэлмэри тухай», «Ажалай хуули тухай» асуудалнуудаар лекцинүүд уншагдаhан байна. Тиихэдэ аймагай профсоюзай эхин организацинуудай хүдэлмэриие нарин шэнжэлэн харуулжа, ашатай туhатай дурадхалнуудые оруулба.

Б. ШОЕНОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Хоринн аймагай библиотекые даагшаар коммунист Римма Андреевна Лисова хорёод жэлдэ хүдэлжэ байна. Тус библиотекэдэ 15 хүн хүдэлнэ. Тэдэнэр бултадаа агитаторнууд, политинформаторнууд юм. Эдэ үдэрнүүдтэ аймагай библиотекын хүдэлмэрилэгшэд партиин XXV съездын материалнуудые бэлдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарhаа): аймагай библиотекые даагша Р. А. Лисова, хүүгэдэй библиотекые даагша Л. М. Белобородова гэгшэд ажалдаа.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ҺУНГАЛТАДА БЭЛДЭНЭ

Байгша оной апрель hарада болохо арадай сүүдэй hунгалтада бэлдэлгэ аймаг доторнаа үргэнөөр ябуулагдана. Аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй тусхай шиидхэбэриин ёhoор, hунгуулиин участогууд бии болгогдонхой.

Мүнөө hунгуулиин участково комиссинуудай гэшүүд колхоз, совхозуудта, эмхи зургаануудта дэбжүүлэгдэнэ. Үйлэдбэриин түрүүшүүл, арадай интеллигенциин түлөөлэгшэд, комсомол болон залуушуул участково комиссинуудай гэшүүдээр дэбжүүлэгдэбэ.

Тиихэдэ манай аймагай тосхон, hуурин бүхэндэ агитпунктнууд нээгдээд, хүдэлмэрилжэ эхилбэ. Борьёогой совхозой түб Белоозерск тосхоной, Алцак hууринай агитпунктнууд түрүүшын үдэрнүүдhөө hайнаар хүдэлжэ, hунгагшадай дунда Советскэ Конституци тухай, бусад асуудалнуудаар хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэ.

И. САНЖИЕВ,
аймсоведэй гүйсэдкомой секретарь.
Зэдын аймаг.

ҺОНИРХОЛТОЙ ЗОХЁОЛ

Номой шэнжэлэл ба шүүмжэлэл

БУРЯАДАЙ мэдээжэ уран зохёолшо Цэрэн Галановай бэшэhэн «Хүн шубуун» гэжэ роман hаяшаг хэблэлhээ гаража тараба. Цэрэн Галанов хадаа рассказуудые, туужануудые бэшэдэг гэжэ энээнhээ урагша мэдэхэ байгаабди. Харин шэнэ зохёолынь тэрэнэй түрүүшын роман болоно гээшэ. Теэд энэ ном гансашье автораай намтарта шэнэ алхам болоно бэшэ, харин манай буряад литературын хүгжэлтэдэ нэмэри болоно гэжэ hанагдахаар. Энэ зохёолые юрэнхыдэнь гүнзэгыгөөр шэнжэлхэ зорилго табингүйгөөр (энэнь литература шэнжэлдэг мэргэжэлтэдэй хэрэг юм бэзэ), нэгэ хэдэн hанамжаяа хэлэхэ хүсэлэнтэйб.

Хэлсэгдэжэ байгша шэнэ ном соо урдань харанхы мунхаг, гээгдэнги байhан Буряадай газар дээрэ совет засаг тогтоохын түлөө болоhон орёо хүндэ, үсэд хатуу тэмсэл харуулагдана. Коммунис партиин хүтэлбэри доро, агууехэ ород арадай туhаламжаар Буряад орондо дарлалта мүлжэлгэтэ байдалые усадхахын түлөө, тэгшэ эрхэтэй, аха дүүгэй хани барисаатай бодото дээрээ арадай — совет засаг байгуулхын түлөө тэмсэлые үнэн зүбөөр уран зохёол соо харуулха гээшэ онсо ехэ удхатай шанартай байhаниинь элитэ.

ШЭНЭ НОМ соохи хамаг үйлэ хэрэгүүдынь гол түлэбтөө Хэжэнгэ нютагта 1919—1920 онуудта болоно.

1919 он. Хэжэнгэдэ, мүн тэрэшэлэн бүхы Буряад орондо, ажалша арад ниитэдэ харша, харин харьяата оронуудай, ородой баяд ноёдой эрхые үмэгшэлhэн атаман Семеновой саг зуурын хорото муухай засагай тогтоогдоод байhан үе hэн. Буряад баяшуул, ноёд, ламанарай байгуулhан Буряадай арадай дүүмэ гэжэ нэрэтэй, үнэн дээрээ ажалша арадта харша эмхи зургаан тэрэ Семеновой засагые али болохоор дэмжэдэг байгаа.

Тэрэ үеын Буряадай хүдөө нютагуудтахи байдал, арад зоной ажаhуудалые, бүхы ангинуудай бүлэгүүдэй — баяшуулай, ноёдой, ламануудай зоргоороо аашалдагые, мүн үгытэй малша зоной байдалые, тэмсэлые, хүсэл эрмэлзэлые Цэрэн Галанов өөрынгөө шэнэ зохёол соо яhала үргэнөөр, гүнзэгыгөөр, уншагшадай үнэншэмөөр тобойсо харуулна гэхэдэ, алдуу болохогүй.

Буряадай баяшуул атаман Семеновто түшэглөөд, үгытэй ядуу зониие урдынхидаал адли дураараа даража, мүлжэжэ, мэхэлжэ байhан байна. Тэдэнэй нэгэн Арсаланай Жамбал уhан тулам болотороо архидаад, үгытэй ядуу зониие дураараа доромжолоод, hамуу муухай ябадал гаргаад, хамагай hүүлдэ бүлэг нүхэдөөрөө тэнүүл дээрмэшэд боложо ошоно.

Урдандаа, үшөө хаанта засагай үедэ ноёд hайд ябаашад, жэшээнь, Бамбацыренов семеновтоной үедэ дахяад засаг гартаа абаад, ажалша буряад зоной дунда дураараа аашална, залуу буряад хүбүүдые харын баагаар сагаантанай сэрэгтэ абаашахаар hэдэнэ, хүн зондо алба налог аргагүй ехээр тохоно, өөhэдтэнь арсаhан зониие хайра гамгүйгөөр сохино, алана. Эдэ ноёдой бүхы аяг аашые, арадта тэдэнэй тал эсэргүү байhаниие автор элитээр харуулна.

Тэрэ үедэ Хэжэнгэ, Хори нютагта балгадай хүдэлөөн болоhониинь мэдээжэ. Арад ниитэдэ буддын шажанай ламанарай харша, эсэргүү байhаниинь энэ ном соо үнэншэмөөр бэшэгдэнэ. Буряад зоной харанхы мунхагые, мухар hүзэгые үргэнөөр хэрэглэжэ, бурхан шажанай тусхай гүрэн байгуулха гэжэ ламанар hэдэhэн байгаа. Ламанарай эдэ hэдэлгэнүүдэй арад зондо харша, эхи үндэhэгүй байhаниие тодоор харанабди.

ГЭХЭТЭЙ ХАМТА, хори гаран жэлдэ даяанша hууhан Сандан Цыденов ламын, тэрэниие тойроошо бусад ламанарай hүзэгшэ мүргэлшэ зониие хуурмажа мэхэлжэ байhаниие, тэрэнэй hамуу ябадал, хорото муухай аашануудые, арад зондо харша удхыень автор тон үнэншэмөөр зураглана.

Буряадай баяшууд, ноёд арад зоноо гартаа барижа байхын тула семёновтоной сэрэгүүдые ходо хэрэглэжэ байха баатай hэн. Имаггал тэдэ сэрэгүүдэй хүсөөр тэдэнэрэй засаг тогтожо байhан, харин үргэн ниитэ буряад ажалшад тэдэнэрые дэмжэдэггүй hэн гэжэ ном соохоо мэдэнэбди.

Хэжэнгын буряадуудай шэнэ, совет засаг тээшэ орохо замдань эгээл ехэ hаалта юун байгааб гэхэдэ, тэдэнэй ниитэ болон политическэ талаараа гээгдэнги мэдэрэл, ламын шажанда ухаа мэдээгүйгөөр шүтэхэ, hүзэглэхэ ябадал hэн. Энэ мухар hүзэгыень арадай дайсад — ламанар, ноёд баяшуул хэрэглэhэн байгаа гэжэ ном соохоо ойлгохоор.

УРАН ЗОХЁОЛОЙ hайн талань гэхэдэ, Буряадай үгытэйшүүлэй ажабайдалые, тэдэнэй харанхы мунхагhаа мултаржа, hаруул гэгээн ажаhуудал тээшэ шэглэжэ эхилhэн түрүүшын алхамуудые шадамараар харуулhан ушар болоно. Буряад орониие сагаантанай эзэлээд, алалсаа, хюдалсаа эмхидхэжэ, баяд ноёдой засагые батадхажа байха үедэ буряад үгытэйшүүл сагаантанда сэрэгэй алба хэхэhээ зайлахын тула ой модо руу олоороо тэрьедэшэдэг, зарим нэгэниинь дарлалтаhаа зугадажа, Монгол орон орохоор тэгүүлдэг байhан. Эдэ бүгэдэ тэдэ зоной тэмсэлэйнгээ зүб зүйтэй харгые үшөө хүсэд олоожо шадаадүйе харуулhан ябадал hэн.

Саашадаа үгытэй буряад хүбүүд большевигүүдэй ойлгууламжын, эмхидхэлэй хүдэлмэриин ашаар сагаантанай, баяд ноёдой засагта эсэргүү эдэбхитэй тэмсэлэй харгыда орожо эхилhэн тухай ном соо уншанабди.

ЮРЭНХЫ ДЭЭРЭЭ баян удхатай, hонирхолтойгоор уншагдамаар энэ ном соо зарим нэгэн дутагдалнууд бии гэжэ хэлэмээр. Нэн түрүүн, ном соо большевигүүдэй хэhэн үйлэ хэрэг бодото дээрээ уран hайханай ёhoор харуулагданагүй, олонхи ушарта миил нэрлэгдэшэнэ хэбэртэй.

Жэшээнь, 1917 онhоо большевик партиин гэшүүн Надя имаггал Галдан Арсалановай hамган болоhон хадаа Хэжэнгэ ерэнэ, теэд большевик мэтээр ямаршье хүдэлмэри хэнэгүй. Тэрэшэлэн, Шэтэдэ байhан большевик Яковлев Хэжэнгэдэхи хэрэг үйлэнүүдтэ ямаршье нүлөө үзүүлнэгүй, имаггал тэрэнэй сагаантанда баригдаhан ушар дурдагдана. Хэжэнгэтэй хилэ нэгэтэй Хори нютагта ажаhуудаг большевик Степан Носыревой хэжэрхиhэншье юумэн мүртэйгөөр обёорогдоногүй.

Номой гол герой Вандан Тумуров Дээдэ-Үдэhөө Хэжэнгэ руу эльгээгдэhэн большевик болоно. Тэрэнэй хэhэн юумэн гэхэдэ, үгытэй дүрбэн буряад хүбүүдые сагаантанhаа мулталжа, тэдэнэртэеэ ой руу ороод, удаань хэдэн зониие эмхидхэжэ, буhалгаа хээд, хэдэн тосхониие сүлөөлнэ, саашадаа шэнэ засаг байгуулгада хабаадалсана. Теэд тэрэнэй Хэжэнгэ нютагай хэлэ hайнаар мэдэхэгүй, хүн зониие hайса танихагүй байhан аад, хайшан гэжэ ямар аргаар нюуса хүдэлмэри тиимэ эдэбхитэйгээр, шадабаритайгаар ябуулhаниинь хүсэд үнэншэмөөр харуулагдаагүй.

Гэбэшье энэ уран зохёол буряад хэлэнэй барагдашагүй баялигые дахинаа гэршэлжэ үгэбэ. Ном соо элдэб түүхэ, домогууд элбэгээр хэрэглэгдээ, энэнь тэрэниие бүри ехэ hонирхолтой, баян болгоно.

Б. БАТУЕВ,
түүхын эрдэмэй доктор.

...ҮРЫСӨӨНДЭ ...ЛГАРАГШАД

...лаан-Үдын «Горплод-...торг» баазын коллектив ...лэйнгээ түсэб амжал-...тайгаар бэелүүлхын ту-...бэелүүлэгдэhэн уялга ...hара, квартал бүхэнэй ...ажлын дүн гаргажа ...hэн шиидхэбэри аб-...

...рель hарын тэн багаар ...гдэhэн профкомой ... дээрэ январь hарын ...жэлэй дүн гаргагдаба. ... hарын түсэб 20 ...ээр үлүүлэн дүүр-... гэжэ элирүүлэгдэбэ. ...88.300 түхэригэй про-... даабариhаа гадуур ...лагдаа.

... ажалаараа шалгар-...аданууд бии. Скла-...агша Ф. Е. Епишинэй ... январь hарынгаа ту-...136 процент дүүргэжэ, ...түхэригэй 20 тонно ... түсэбhөө гадуур ...

...нүгөөдэ складые дааг-...Я. Удовиченкын хү-...дэг бригада түсэб-...дуур 25.700 түхэригэй ...ци наймаалжа, хоёрдо-...ури эзэлээ. Складые ...Н. Я. Пожидаевагай ...а эдеэ хоол наймаалха ...аа 125 процент дүүр-...14 мянган түхэригэй 31 ...продукци түсэбhөө га-...дадалдаа. Январь hара-...ын экспедиторнүүдэй ... дэлгэрhэн мүрысөөн-... Е. Иваева эрхимлэжэ ...

...ингаа даабари 23 про-...р үлүүлhэн экспеди-...д Э. Н. Кшиковская, ...ейчук гэгшэд хоёрдо-...рбадахи hууринуудые ...даа.

И. ХРАПУНОВ.

* * *

...д оронойнмнай хүдал-...маанай эмхи зургаа-... хүдэлмэрилэгшэд тү-...артиингаа XXV съездые ... ажалгаар угтаба. Тэ-... съездын хүндэлэлдэ аба-... социалис уялгануудаа ...дүүргэнхэй. Түсэбhөө га-... арад зондо 800 мянган ...гэй эд бараа, эдеэ хоол ...лаба.

...алагшадай дунда ...hэн социалис мү-...дэ Прибайкалиин рай-... Сэлэнгын эд хэрэглэг-... кооперациин, Хоринн ...ой хүдэлмэрилэгшэн ... Тэдэнэр эд бараа ...нжа хоёр hарынгаа тү-...лүүлэн дүүргэн, партиин ... съездые угтаhан байна.

М. МАТВЕЕВА,
«Буркоопсоюзай» таhагые даагша.

ТАНИИЕ ямараар ХАНГАНАБ

ХҮН БҮХЭН ХҮНДЭЛНЭ

Амтатай, hайн шанартай эдеэ хоол бэлдэхэнь тиимэшье хүнгэн хэрэг бэшэ aаб даа. Өөрынгөө ажалда ёhoтоор дурлажа, үнэн зүрхэнhөө хүдэлhэн хүнүүд hайн дүнгүүдтэй ябадаг. Николай Сергеевич Балаганский тиимэ хүнүүдэй нэгэн мүн.

Нүхэр Балаганский hүүлэй 15 жэлэй туршада Улаан-Үдэ хотын 16-дахи столоводо эдеэ хоол шанагшаар хүдэлнэ. Тиигэхэ зуураа ажалдаа шударгы бэрхээр хандажа, эрхим мэргэжэлтэ болонхой. Мүнөө зургаадахи разрядай поварoор хүдэлнэ. Тэрэнэй гараар бэлдэгдэhэн эдеэ хоол хододоо hайн шанартай, амтатай байдаг. Тиимэhээ 16-дахи столоводо хоол баригшад амтархан эдеэлжэ, Николай Сергеевичые хүндэлдэг болонхой.

Н. С. Балаганский хубиингаа табан жэлэй даабариие үнгэрэгшэ жэлэй декабриин 20-до дүүргэhэн байгаа. Бэрхэ хүдэлмэрилэгшэ байхынгаа хажуугаар, залуу үетэниие мэргэжэлдээ hургаха хэрэгтэ айхабтар ехэ анхарал хандуулдаг юм. Тиигэжэ эдэбхитэй hурган хүмүүжүүлэгшэдэй тоодо оролсонхой. Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада 15 залуу хүниие мэргэжэлдээ hургаа.

Һүүлэй табан жэлдэ пионернүүдэй лагерьта ошожо, тэндэхи столовын үйлэдбэри даагшаар зундаа хүдэлнэ. Үхибүүдтэ амтатай хоол бэлдэхын тула бүхы шадалаараа оролдожо, hайн сэгнэлтэ абадаг. Тиигэжэ Улаан-Үдын Ленинэй ордento локомотивваг он заhабарилгын заводой дирекциин, партийна болон профсоюзай организацинуудай зүгhөө курортдо амарха түлөөhэгүй путевкоор гурба дахин шагнагдаа.

Үйлэдбэриин эрхим үрэ дүн туйлаhан нүхэр Балаганский «1974 оной социалис мүрысөөндэ илагша» гэhэн тэмдэгээр шагнагданхай. Тиихэдэ Хүндэлэлэй хэдэн грамотада, үнэтэ бэлэгүүдтэ хүртэhэн байна.

Николай Сергеевич Эсэгэ оронoo хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадалсажа, немец булимтарагшадые үй бута сохихо хэрэгтэ хубитаяа оруулалсаhан юм. Эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэhэн энэ нүхэр Улаан Тугай, Алдар Солын III шатын орденуудаар, дайшалхы 6 медаляар шагнагдаhан байгаа. Мүн тиихэдэ багша Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойн баярай медальда хүртэhэн байна. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар hаяхан шагнагдаба.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тогоошон Н. С. БАЛАГАНСКИЙ.

Авторай фото.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Д. Б. ОЧИРОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Табин наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, республикын партийна, совет болон ажахын органуудта удаан саг сосоо ашата үрэ ехэтэйгээр хүдэлhэнэйнь түлөө Хяагтын аймагай Хяагтын-Адагай ажалшадай депутадуудай сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Данзан Будажапович Очировые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1976 оной мартын 2.

АЖАЛШАДАЙ бэшэгүүдhээ

ТУГАЛШАН

Николай Фёдорович Окунев Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны» колхоздо 1955 онhoo хүдэлжэ эхилээ hэн. Таба-зургаан жэлэй туршада тракторно-таряан ажалай бригадын тоо бүридхэгшоор, удаань тугалшанаар ажаллахадаа, аймаг соогоо суутай, хүн зондоо хүндэтэй болоо hэн.

Николай Фёдорович ондоо, холын областьдо түрэhэншье haa, Буряадтамнай нютагжажа, уhан буряадаар хөөрэлдэхэhээ гадна, буряад дуунуудай аялга ханхинуулжа шададаг. Һамганиинь Раиса Дашеевна пенсидэ гараашье haa, нүхэртөө ходо туhалжа, хамhалсажа байдаг. Тэдэнэр табан үхибүүдые хүмүүжүүлжэ, ажабайдалай үргэн замда гаргаа.

Түрүү тугалшан ажалайнгаа баян дүршэлдэ залуушуулые hургажа байдаг. Бүхы хаба шадалаа гаргажа хүдэлhэнэйнгоо түлөө Николай Фёдорович колхозой правлениин, ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй Хүндэлэлэй грамотануудаар нэгэнтэ бэшэ шагнагдаhан байха. Тугалнуудаа гарзада оруулангүйгөөр, тобир тарганаар томо болгодог тула аймагай эрхим малшадай тоодо оролсожо шадаа, аймагай Хүндэлэлэй дэбтэртэ бэшэгдээ.

Коммунист Н. Ф. Окунев хабарай эхиндэ тугалнуудые даажа абаад, гүүртын малшадта тушаажа үгэтэрөө толгой бүриинь шэгнүүрые сүүдхэдээ мянга гаран граммаар нэмээнэ.

Б. БИРБАЕВ.

Кино

„ДЕРСУ УЗАЛА“

Ородой суута аяншалагшадай нэгэн, Алас-Дурна зүгэй газар, нютагуудые шэнжэлhэн В. Арсеньевэй «Уссуриин хизаараар», «Дерсу Узала» гэжэ томохон номуудые гартаа абажа уншаагүй хүн мүнөө хоморхон ёhотой. Юуб гэхэдэ, гол түлэб хүнэй ябаагүй Уссуриин ой тайга соогуур аяншалхадаа хараhан, үзэhэнөө, мүн эндэ үе наhандаа агнуури хэжэ ябаhан энэрхы сэдьхэлтэй, hүбэлгэн ухаатай бэрхэ ангуушан Дерсу Узала тухай, тэрээнтэй анха түрүүшынхеэ танилсаhанаа автор энэ номууд соогоо тодорхойгоор бэшэhэн байдаг. Тиин мүнөө Японой мэдээжэ кинорежиссер Акиро Куросава Юрий Нагибин хоёрой бэшэhэн сценарияар Японой «Ателье-41» киностудиин хабаадалгатайгаар «Мосфильм» киностудида буулгагдаhан «Дерсу Узала» гэжэ фильм дээрэ дурсагдаhан номойнгоо удхые гол түлэб дахабашье, өөрын онсо шэнжэтэй байна. Ушар иимэhээ, тус фильм байгуулагшад гансашье аяншалагша Арсеньев ангуушан Дерсу Узала хоёрой харилсаа холбооe, сэдьхэл, абари зангыень үнэншэмөөр харуулхые оролдоо бэшэ, мүн байгаалиин дундаршагүй баялиг хамгаалжа арьбадхаха хэрэгтэ хүн бүхэнэй харюусалгатай байhыень үшөө дахин гэршэлнэ.

Энэ фильмын гол геройнуудай нэгэн Арсеньев бүлэг хасагуудтайгаа хамта эндэхи газар, нютагуудые шэнжэлжэ, тусхай топографическа карта зохёохо даабаритайгаар ой тайга соогуур махажа нилээд эсэшэнхэй, отогоо түхеэрээд, амаржа байхадань, хаанашьеб дүтэхэнэ хатаhан мүшэрэй хухархань дуулдажа, ангуушан Дерсу Узала дүтэлэн ерэнэ. Энэ холын гүн тайга соо ангуушанай байhые хүлеэгээгүй аяншалагшад hүниин айлшаниие хүндэтэйгөөр угтажа танилсана. Хасагуудые ударидагша Арсеньев хадаа Дерсу Узалае харгышан болохыень гуйна.

Түрүүшынгээ жэлэй экспедициин хүдэлмэриин дүүрэхэдэ, Арсеньевэй толгойлhон хасагууд харгышантайгаа хахасахадаа, ямар мэдэрэлтэй байгаа хаб. Юрэдөө тобшолон хэлэхын аргагүй. Харин хойто жэлынь Арсеньев Дерсу үбгэжөөлтэйгөө дахяад уулзахадаа, хэды баярлааб даа! Үнэн дээрээ Петербургда хүмүүжүүлэгдэhэн, эрдэмтэй аяншалагша Арсеньев Уссуриин гүн тайга соо түрэжэ, хүн болоhoор агнуури хэжэ амидардаг, гэр бүлэ, үхибүүдээ үбшэнэй гэмээр алдажа уншэрhэн, энэл хүбшэ тайга соогоо яhаяа хадагалха хуби заяатай, наhатай болоhон Дерсу үбгэжээл хоёрой hанал бодолые иимэ дүтөөр юун холбооб гэбэл, гансал байгаали, тэрэнэй дундаршагүй баялигые хамгаалха хүсэл ниилүүлээ. Ушарынь хадаа Дерсу Узала Арсеньев хоёр алиниинь алиншье гэшэгүй байгаалида дуратайнууд. Дерсу Узалагай ролиие наадаhан Тувагай АССР-эй артист Максим Мунзук Арсеньевэй ролиие гүйсэдхэhэн артист Юрий Соломин хоёр урдаа табигдаhан зорилгоёо яhала hайнаар бэелүүлжэ, образуудыень тобойсо харуулаа. Эгээл тиимэhээ энэ фильмын Москвада үнгэргэгдэhэн уласхооронoй IX кинофестивальда алтан шанда хүртэhэниинь дэмы бэшэ. А. Куросава Ю. Нагибин хоёрой бэшэhэн сценарияар буулгагдаhан энэ фильмын гол удха байгаалиин баялиг хамгаалха, арьбадхаха, гоё hайханиие дурлажа шадаха тухай бидэндэ үшөө дахин hануулна.

Вл. ЖИГЖИТОВ.

УХААН БОДОЛОО ГҮЙЛГЭБЭ

Улаан-Үдэдэ дүрбэн үдэрэй туршада республикын һургуулинуудай һурагшадай олимпиада үнгэргэгдэбэ. Физикэ, хими, математикын предмедүүдээр болоһон энэ олимпиадада республикын бүхы шахуу аймагуудай һурагшад хабаадалсаа.

Олимпиадын жюрие Новосибирскын гүрэнэй университедэй доцент, физико-математикын эрдэмэй кандидат О. Я. Савченко хүтэлбэрилөө. Хабаадагшад соогһоо эгээл бэрхэ, ухаамсар үхибүүд элирүүлэгдэжэ, Новосибирск хотодо март һара соо үнгэргэгдэхэ һурагшадай Бүхэроссин олимпиадын 4-дэхи, түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадалсаха юм.

Ухаан бодолой һорилгын энэ шалгалта дээрэ физикээр Улаан-Үдын 3-дахи дунда һургуулиин 9-дэхи классай һурагша В. Абашеев, энэл һургуулиин 8-дахи классай һурагша Н. Шишмарев, 20-дохи һургуулиин 10-дахи классай һурагша Б. Нимбуев гэгшэд эрхимлээ.

Баунтын аймагай Багдаринай дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша И. Косиков, Улаан-Үдын 20-дохи һургуулиин 9-дэхи классай һурагша В. Молоков, 17-дохи һургуулиин 8-дахи классай һурагша С. Халтаева, 13-дахи һургуулиин 7-дохи классай һурагша В. Шичков гэгшэд математикаар үнгэргэгдэһэн шалгалта дээрэ түрүүшүүлэй тоодо гараа.

Түнхэнэй аймагай Хэрэнэй дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша Т. Дармаев, Доодо-Тайлсын дунда һургуулиин 9-дэхи классай һурагша И. Нагаев, Мухар-Шэбэрэй аймагай Хонхолын дунда һургуулиин һурагша Р. Хайрулин гэгшэд химеэр эрхим гэгдээ.

Олимпиада үнгэргэлгэдэ Буряадай багшанарай институдай студентнэр ехэ туһа хүргэлсөө.

И. ТОКМАКОВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1 Математикаар үнгэргэгдэһэн олимпиадада түрүү һуури эзэлэгшэ С. Халтаева. 2. Олимпиадын хүдэлмэриин үедэ.

Авторай фото.

ЗАНШАЛТА УУЛЗАЛГА

Инзагатын дунда һургуули дүүргэгшэд жэл бүхэндэ февраль һарада уулзадаг заншалтай. Иимэ уулзалгануудай үедэ һургуули дүүргэгшэд һонирхолтой хөөрөө эмхидхэдэг.

Энэ жэлдэ арбадахи уулзалга боложо. Һургуули уран зохидоор шэмэглэгдэнхэй. Үнинһөө хойшо хүч бүхэнэй сэдьхэлдэ дүтэ танил болоһон Дунаевскиин «Һургуулиин вальс» зэдэлнэ. Арбан жэлэй саана һургуули дүүргэһэн хүнүүдшье, мүнөө арбадахида һуража байгаашадшье хүгжэмэй уян аялгада сэдьхэлээ абтана. Юун тухай эдэнэр бодоно хаб? Һаһаар ахашуулынь һургуулиингаа жэлнүүдые дурсан һанажа, эдир наһантаяа, эхин дурантаяа уулзашаһан мэтэ мэдэрэлдэ эзэлэгдэнэ. Мүнөө үеын һурагшад ерээдүйнгөө зам тухай бодомжолон, холын бодолдо абтана ха гү? Хүгжэм зэдэлжэл байна.

Үри хүүгэдэйнгээ эрхэ сүлөөгэй түлөө, Эхэ оронойнгоо түлөө ами бэеэ хайрлангүй тэмсэгшэдэй портредүүд ханаар үлгөөтэй. Һургуулинуудай зал соо үхибүүдэй энеэдэн зэдэлжэ, хүгжэм хангинажа байхын түлөөшье тэдэнэр тэмсээл.

Дайнай ветерануудай дүрэнүүдтэй зэргэлээд, ажалай баатарнуудай, хонишодой, колхозно үйлэдбэриин түрүүшүүлэй портредүүд байна. Эхэ эсэгэнэрэй жэшээ дээрэ үхибүүдые Эхэ орондоо дуратайгаар, хүдэлмэридэ абьяастайгаар хүмүүжүүлгэдэ энэ һургуулиин коллектив ехэ анхарал хандуулдаг.

Инзагата нютагһаа урган гараһан уран зохёолшо Д-Д. Мункуезай зохёолнууд эндэ байна. «Эхэ» гэһэн рассказынь томо үзэгүүдээр барлагданхай байхань харагдана.

Инзагатын дунда һургуулиин директор В. Г. Бадмажапов уулзалгын эхин дээрэ түрэл колхозойнгоо түүхэ хөөрэжэ, һурагшадай оруулһан хубита тухай хөөрэбэ. Хорёод жэлдэ колхозые хүтэлбэрилһэн Б. Л. Мурхоновой, тэрэнэй орлогшо Д. Д Дабаевай аша габьяа онсолон тэмдэглээ.

Хэдэн олон ажалай түрүүшүүл Инзагатын дунда һургуули дүүргэжэ гараһан байха. Тэдэнэй тоодо Социалис Ажалай Герой Г. Г. Цыремпилова, колхознигуудай нэгэдэхи съездын делегат нүхэр Цыретарова, орденто хүдэлмэришэд С. Ч. Гомбоев, Д. Р. Батуев, Л. Д. Иванов болон бусад олоной нэрэнүүдые тооломоор.

Залуушуулайшье дунда түрүү ажалай үльгэр жэшээ харуулжа байһан хүнүүд олон. Жэшээлбэл, комсомолой XVII съездын делегат Аюшиева тэдэнэй нэгэн болоно.

Һургуули дүүргэжэ гараһан хэдэн олон хүн түрэл нютагтаа хүдэлжэ байнхай. Дээдэ һургуули дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр нютагаа бусажа, арадай ажахые саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулжа байһан хүнүүд олон.

Эрдэмэй эхи ойлгуулжа, ажабайдалай замда гараһан багшанартаа сэдьхэлэй халуун үгэнүүдые һургуули дүүргэгшэд хэлэхэ зуураа, мүнөө үеын һурагшадта эрхимээр һурахыень хүсөө.

Вл. БУБЕЕВ.

ХУРДАН ШАМБАЙШУУЛ ШАЛГАРАА

Урилдаагаар Буряадай АССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн үнгэрэгшэ амаралтын үдэр Улаан-Үдэ хотодо, «Спартак» бүлгэмэй областной соведэй стадионой оршондо болобо.

КПСС-эй XXV съездэ зорюулжа, физкультура ба спортын республиканска комитедэй, профсоюзуудай областной Соведэй эмхидхэһэн энэ мүрысөөндэ найман бүлгэмэй, предприятиин, институдай 200 гаран хүнгэн атлет хабаадаһан байна.

Эдир наһанай басагад түгэгшэд удаадахи һууринуудые эзэлээ.

Удаань эдир хүбүүд хурдан солбоноо туршалсаба. Иимэ ехэ мүрысөөндэ түрүүшынхеэ хабаадаһан «Урожай» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Виктор Емельянов 3000 метрэй зайе 9.31,7 минута соо дабажа, Буряадай АССР-эй чемпион болоо. Индустриально - педагогическа техникумэй студент В. Коробейников Буряадай хүдөө ажахын техникумэй 3-дахи курсын студент Б. Дондоков хоёр илагшаһаа хэдэхэн секундаар гээгдэһэн байха юм.

Аха наһанай 19 басагадай 1500 метртэ урилдахынь урда тээ Евгения Ситниковада («Трудовые резервы») хэншье анхаралаа хандуулаагүй, илажа гараха гэжэ һанаагүй байха. Теэд эндэ огто хүлеэгдээгүй ушар болоходо, оройдоол жэл соо һорилго бэлэдхэл хэжэ байһан Е. Ситникова үнинэй бэрхэ спортсменкэнүүд Г. Василенко («Буревестник»). Т. Калашникова («Трудовые резервы») гэгшэдые ахижа гараа.

3000 метр. Аха наһанай хүбүүд. Эдиршүүлэй дунда 1500 метрэй урилдаанда СССР-эй чемпион, СССР-эй, ГДР-эй залуушуулай суглуулагдамал командануудай хоорондо Ленинград хотодо үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ хоёрдохи һуури эзэлэгшэ, индустриально - педагогическа техникумэй студент Павел Яковлевтай (тренерынь В. Д. Домнин) тэнсэхэ хүн олдохогүйл байха даа гэжэ суглараһшад досоогоо сэдьхэжэ байба. Үнэхөөрөөшье тиигэбэ. Тэрэ 8.53,2 минута саг харуулаа. Технологическа институдай студентнэр С. Лощенко, С. Шульгин удаадахи һуури эзэлээ.

Эхэнэрнүүд 2000 метртэ урилдаба. Эндэ манай бэрхэ хүнгэн атлет, Буряадай хүдөө ажахын институдай физическэ хүмүүжүүлгын факультедэй кафедрын багша Мария Зырянова илаа — 6.35,6 минута.

Һүүлээрнь эрэшүүл 12.000 метртэ урилдахаяа харгы дээрэ гараба. Республикымнай хурдан сүлхэ урилдаашад эндэ сугларaa. Старт үгэдэг газарта байһан хүнүүдэй дунда хүлгөөтэй хүхюун болоодхино.

Загарайн ДСШ-гай тренер Валерий Дарбаков Пётр Васильев («Трудовые резервын») хоёр старт абамсаараа, урагшаа гараба. Уданшьегүй манай бэрхэ спортсмен, «Спартак» бүлгэмэй инструктор Владимир Цыренов эдэниие хүсөөд, саашадаа эршээ улам хурдадхажа. 12 километрые 37 минута 26,7 секунда соо гаталан, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна. Михаил Кривошеин («Трудовые резервы») — хоёрдохи, Валерий Дарбаков («Урожай») гурбадахи һуури эзэлээ. Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой агроном Булат Зарбуев олон бэрхэ урилдаашадһаа урилдажа, 6-дахи һуурида гараба.

3000 метртэ эхэнэрнүүд соогһоо Зүүн Сибириин технологическа институдай студентка Татьяна Востpикова эрхимлэбэ — 11.07,5 минута.

Һүүлшын урилдаан. 8000 метр. Энэ зайда одоо шанга, һонирхолтой тэмсэл болобо. Дүтын зайда юумэдэл, оройдоо 0,03 секунда илагшые тодоруулаа. Анатолий Зайцев («Трудовые резервы») илажа, хүдөө ажахын институт дүүргэжэ байһан Дамдин Цыпылов («Урожай») хоёрдохи һуурида гараба.

«Трудовые резервы» бүлгэмэй хүнгэн атледүүд 79,5 очко абажа, республикынгаа чемпион болобо. «Урожай», «Спартак» бүлгэмүүд удаадахи һууринуудта гараһан байна.

— Энэ мүрысөөн манай бэрхэ хүнгэн атледүүдэй яһала бэлэдхэл һайнтай байһые харуулба. Гэбэшье заримanай хүсэ шададалда анхархаар байна, — гэжэ ахамад судья В. П. Кондаков хөөрэнэ.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ЧЕМПИОН ТОДОРООГҮЙ

Даам наадалгаар өөр хоорондоо республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн мүрысөөн дүүрэбэ. Мүрысөөндэ Улаан-Үдэ хотын, аймагуудай 24 спортсмен хабаадалсаа. Гурбан бүлэг боложо хубаараад наадаһан спортсменүүд соогһоо Улаан-Үдэ хотын даам наадагшад шадамар бэрхэ байба. Жэшээнь, республикын, чемпион, Улаан-Үдын нэгэдэхи һургуулиин һурагша Сергей Тарновский, прибор-бүтээлгын заводой слесарь Николай Баранов, авиазаводой слесарь-хабсаргагша Николай Кулаков гэгшэд түрүүлжэ эхилһэн байгаа. Эндэ Тарновский эдэ хоёрһоо 1,5 очкогоор түрүүлжэ ябаһан байгаа. Зүгөөр Барановынь нэгэ наада дутуу үнгэргөөд байһан. Николай Баранов долоодохи уулзалгадаа Станислав Казаренкотэй наадахадаа, шүүгдэһэн байгаа. Тарновский хойто үдэрынь Кулаковтой тэнсэжэ, Барановынь нэгэ очко Измайловһаа абаба. Тиин эдэ хоёр хоорондоо наадахадаа Барановынь Тарновскиин урдаһаа шанга добтолгоор шүүжэ, шухала очко абажашье, хоюулаа тэн адли болобо. Эдэ хоёрой хэнэйнь чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхэнь үшөө тодороодүй. Гурбадахи һууриие Николай Кулаков эзэлээ.

С. КАЗАРИН.

ЗОНЫН МҮРЫСӨӨНДЭ...

Модоной болон саарһанай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай областной комитедэй түрүү һуури эзэлхын түлөө санашадай мүрысөөн хоёр үдэрэй туршада үргэлжэлөө. Эндэ Шулуутайн леспромхозой, Буряадай модо болбосоруулдаг, мебель хэдэг комбинадай, Сэлэнгын целлюлозно-картонно комбинадай санашад 3 километрэй зайда эрхимлэжэ, түрүүшын гурбан һуури эзэлбэ. Мүн эдэнэр табан километрэй зайда эрхимлээ.

Урилдаанай хоёрдохи үдэр 10 километрэй зайда үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ Сэлэнгын ЦКК-гай түлөөлэгшэ Орлов зайгаа 43 минута 12 секунда соо гаталжа эрхимлэбэ. Хандагатайн леспромхозой түлөөлэгшэ Воеводин хоёрдохи һуури эзэлээ.

Хоёр үдэрэй мүрысөөнэй дүн гаргахада, Хандагатайн леспромхозой команда нэгэдэхи һуури эзэлһэн байба. Буряадай модо болбосоруулгын комбинадай команда хоёрдохи һуури эзэлээ.

Мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн хоёр команда зоны мүрысөөндэ хабаадалсаха эрхэ олобо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: урилдаан эхилээ.

И. ФОМИНАЙ фото.

«СПОРТЛОТОГОЙ», «СПОРТЛОТО-2-ой» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» февралиин 25-да үнгэргэгдэһэн 8-дахи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо:

«Спортлото»: Москвада, Новосибирскдэ ажаһуудаг хоёр хүн зургаан номер таажа, тус тустаа 5.000 түхэриг абаха болобо. Табан номер таагшад — 1.447 түхэриг (190 карточка), дүрбэн номер тааһан хүнүүд — 35 түхэриг (9.834 карточка), гурбан номер таагшад 3 түхэриг абаха (179.891 карточка).

«Спортлото-2»: Нэгэшье хүн зургаан номер таабагүй. Табан номер таагшад — 2.736 түхэриг (64 карточка), дүрбэн номер тааһан хүнүүд — 50 түхэриг (3.904 карточка), гурбан номер таагшад 3 түхэриг абаха байна. (68.698 карточка).

8-дахи тиражай шүүбэри мартын 7-һоо апрелиин 7 болотор түлэгдэхэ. (ТАСС).

ХИЛЫН СААНАҺАА

ЛИССАБОН

Алваро Куньялай мэдүүлгэ

ТАСС

Бидэнэй албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ошожо, Советскэ Союзай аха дүү Коммунис партиин XXV съездын хүдэлмэридэ хабаадаһан ушарнай Португалиин ба Совет ороной коммунистнуудай хоорондохи хани барисаае, һанал нэгэтэй байлгые улам бэхижүүлхэ байна гэжэ ПКП-гэй Генеральна секретарь Алваро Куньял Москваһаа бусажа ерээд, Лиссабоной аэропорт дээрэ буумсаараа мэдүүлээ.

Үнэн зүрхэнэй, хани барисаанай, нүхэр ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн уулзалгын үедэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневтэй хөөрэлдэхэдөө, КПСС-эй ба ПКП-гэй хоорондохи, Советскэ Союзай ба Португалиин хоорондохи харилсаанай асуудалнуудые зүбшэн хэлсээбди гэжэ А. Куньял тэмдэглэбэ.

Шэнэ Португалитай али бүхы харилсаагаа хүгжөөхөөр бэлэн байһан тухайдаа Советскэ Союз үшөө дахин баталба гээд А. Куньял хэлэһэн байна.

Португалиин коммунистнууд Советскэ Союзай арадуудта, КПСС-тэ гүнзэгы сэдьхэлһээ баярые хүргэнэ.

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXV съездын хүдэлмэридэ гадаадын хэблэл гол анхаралаа хандуулжа үргэлжэлһөөр. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн түгэсхэлэй үгые газетэнүүд гүйсэд дүүрэнээр гү, али хураангыгаар толилхо зуураа, нүхэр Л. И. Брежневэй хэһэн «КПСС-эй Центральна Комитедэй тоосоон, дотоодын болон гадаадын политикын талаар партиин бэелүүлхэ ээлжээтэ зорилгонууд» гэһэн элидхэл тушаа резолюциие КПСС-эй XXV съездын нэгэн һаналтайгаар баталан абаһан тухай мэдээсэнэ.

«Империализмын, хархис этэгээдүүдэй һабарта орожо, тамалагдажа байгшадта эрхэ сүлөө» гэһэн КПСС-эй XXV съездын мэдүүлгэ тухай газетэнүүд бэшэхэдээ, коммунистнуудтай, империализмда, хархис этэгээдүүдтэ эсэргүүгээр тэмсэдэг бүхы хүнүүдтэй аха дүү ёһоной, эбдэршэгүй һанал нэгэтэй байһан тухайда съезд баяр баясхалантайгаар мэдээсэнэ гээд газетэнүүд тэмдэглэнэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай хэһэн «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» тухай элидхэлые гадаадын хэблэлэй органууд дэлгэрэнгыгээр толилно.

КПСС хэзээ хэзээнэйхиһээ бата бэхи жагсаалтайгаар XXV съездэ хүрэжэ ерэбэ гээд Чехословакиин «Правда» газетэ тэмдэглэнэ. КПСС-эй Центральна Комитедэй, тэрэнэй Политбюрогой, бүхы партиин амжалта түгэлдэр ажал ябуулгада, доодо шатаһаа эхилээд, дээдэ заха хүрэтэр партиина организацинуудые бэхижүүлгэдэ, эдэнэй хүдэлмэриин ленинскэ ёһо гуримые хүгжөөлгэдэ Леонид Ильич Брежневэй ехэ хубитаяа оруулһыень делегадууд, гадаадын айлшад үндэрөөр сэгнэнэ гээд газетэ бэшэнэ. Энээнэй ашаар парти дотор, орон дотор этигэл найдалай оршон байдал тохёолдоо, хүтэлбэрилхы кадрнуудай харюусалга дээшэлээ, парти ба арадай нэгэдэл бэхижээ.

Экономическа хүгжэлтэ, социальна дэбжэлтэ хадаа түсэбтэ арбадахи табан жэлэй гол шэнжэнь болоно гээд Францийн «Юманите» газетэ тэмдэглэнэ. Арад зоной байдалай материальна, соёлой хэмжээе дээшэлүүлхын тула Коммунис партиин хараа шугамые залан сэхээр бэелүүлгэ хадаа түсэбтэ табан жэлэй гол зорилго болоно гэжэ А. Н. Косыгинай хэһэн элидхэл соо тэмдэглэгдээ гээд газетэ заана.

* * *

Ольстерто болоһон зэбсэгтэ хёмороо зүришэлдөөнүүд тухай Англиин хэвлэл мэдээсэнэ. Зүүн-Урда Азиин оронуудтахи, мүн Анголодохи, Мозамбигтахи, Родезидэхи байдал тухай газетэнүүд бэшэнэ.

* * *

ТОКИО. Японой Киодо Цусин агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Москвада байдаг дипломатическа адаглагшад Л. И. Брежневэй хэһэн элидхэлые, съездын делегадуудай, гадаадын түлөөлэгшэдэй хэлэһэн үгэнүүдые шэнжэлхэдээ, һайн тобшололнуудта хүрэжэ ерэһэн байна. Амгалан гуримаар зэргэ оршохо хараа шэглэл улам батадхагдаа гэжэ эдэнэр тооложо.

АККРА. Ганын хэблэл съездын хүдэлмэри тухай үргэнөөр бэшэнэ. Тиихэдээ Африка түбиин гүрэнүүдтэй, хүгжэжэ байгаа бүхы оронуудтай Советскэ Союзай тогтооһон харилсаан тухай бүлэгтэ гол анхаралаа хандуулна.

БАГДАД. Л. И. Брежневэй хэһэн элидхэл бүхы хүн түрэлтэнэй анхарал татажа, һонирхол үүсхэжэ байһаар. Империализмда эсэргүүсэн тэмсэдэг бүхы хүнүүдтэ хүсэндөө этигэхэ арга олгоно гэжэ Ирагай гүрэнэй министр А. Абдалла ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө хэлэбэ. Израилиин эзэрхэг түримхэй ябуулгануудай хойшолонгуудые зайсуулан сарахын түлөө араб арадуудай тэмсэлые Советскэ Союз залан сэхээр дэмжэхэ юм гэһэн Л. И. Брежневэй үгэнүүдые Ирагай хүн зон баяр баясхалантайгаар угтаба гэжэ министр үргэлжэлүүлэн хэлээ. СССР-тэй хани барисаандаа, харилсаа холбоондоо үнэн сэхэ байлга империализм ба Израилиин эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүү, эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлэй амжалтын эшэ үндэһэн болоно гэжэ Ирагай арад араб бусад арадуудтал адли, һайн мэдэдэг юм.

(ТАСС).

НЬЮ-ЙОРК

БҮХЭДЭЛХЭЙН КОНФЕРЕНЦИ ЗАРЛАХЫН ТҮЛӨӨ

ТАСС

Зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряаха бүхэдэлхэйн конференци зарлахые бэлдэдэг ООН-ой тусхай комитет Нью-Йоркдо хүдэлмэреэ һэргээбэ.

СССР-эй түлөөлэгшэ Р. С. Овинников заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые болюулхын түлөө, буу зэбсэгүүдые хуряахын түлөө тэмсэлэй зорилго хэзээ хэзээнэйхиһээ хурсаар табигдадаг боложо байна гэжэ тэмдэглээ. Советскэ Союзай Коммунис партиин Москвада боложо байһан XXV съезд КПСС-эй ЦК-гай ба Совет правительствын гадаадын политическэ ажал ябуулгын гол шэглэлнүүдые үшөө дахин баталһан байна. Зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгые болюулхын түлөө, буу зэбсэгүүдые хуряахын түлөө тэмсэл хадаа КПСС-эй ЦК-гай, Совет правительствын гадаадын политическэ ажал ябуулгын гол шэглэлнүүдэй нэгэн байһаар. Энээнтэй дашарамдуулан, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряаха бүхэдэлхэйн конференци зарлаха тухай дурадхалые ООН-ой гэшүүн, олонхи оронуудай дэмжэһэниинь онсо удха шанартай байна гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев КПСС-эй XXV съезд дээрэ хэһэн элидхэл соогоо тэмдэглээ һэн.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. Информационно мэдээсэл. Съездын хүдэлмэри тухай мэдээсэл. «Түрүү бригадада — хүндэтэ нэрэ зэргэ» — П. Скрипкинэй корреспонденци. «Уялга дүүргэгдээ» Н. Деминой корреспонденци.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Юумэ худалдажа абагшад тухайдаа мартажархёод» — Н. Тропниковой статья. АПН-эй материал.

Гурбадахи хуудаһанда. «Хүмүүжүүлгэдэ хабаадаха» — «Правда Бурятии» газетын рейд. Хилын саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Ромео ба Джульеттые бүхы дэлхэйн хүн зон хараха» — АПН-эй материал. «Март һарада ямар кинофильмнүүд харуулагдахаб». «Хүүгэдэй яслиин 40 жэлэй ой» — Н. Ефимовэй фото-мэдээсэл. Соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

«Орбита». 09.20 — Шэнэ һонин. 09.30 — РСФСР-эй Гүрэнэй духовой оркестрэй концерт (үнгэтэ). 10.00 — «Пламень багульника» — баримтата фильм (үнгэтэ). 10.30 — Останкинай концертын студи урина (үнгэтэ). 12.00 — **КПСС-эй XXV съездын хүдэлмэри тухай мэдээсэл.** 12.30 — П. И. Чайковский. Оркестрэй наадаха фортепианын нэгэдэхи концерт (үнгэтэ). 13.05 — Футболоор Европын чемпионуудай кубок. Динамо (К) «Сент-Этьенн» (Франци). 14.35 — **КПСС-эй XXV съездын делегадуудтай уулзалга** (үнгэтэ). 14.50 — Забһарлалга. 15.00 — **КПСС-эй XXV съезд дээрэ** (үнгэтэ). 16.00 — «Спортлотогой» тираж (үнгэтэ). 16.15 — «Экран дээрэ-кинокомеди». «Весна» — уран һайханай фильм. 18.00 — **КПСС-эй XXV съезд дээрэ.** 19.00 — Футболоор Европын чемпионуудай кубок. «Динамо» (К) — «Сент-Этьенн» (Франци). 20.30 — Щедрин «Озорные частушки» фильм-балет (үнгэтэ). 20.50 — Забһарлалга. 21.00 — **КПСС-эй XXV съездын хүдэлмэри тухай мэдээсэл** (үнгэтэ). 21.30 — Кубаниин Гүрэнэй арадай хоорой концерт (үнгэтэ). 22.15 — «Экран дээрэ — кинокомеди». «Весна» — уран һайханай фильм. 24.00 — **КПСС-эй XXV съездын делегадуудта зорюулагдаһан концерт. Кремльдэхи съездүүдэй Ордонһоо дамжуулагдаха** (үнгэтэ).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.00 — Телевизионно һонин. 19.20 — «Танай бэшэгүүдээр». 19.45 — «Шэнэ байдал эдэбхитэйгээр зохёон байгуулагшад» гэһэн дамжуулга (буряадаар).

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 2-54 54, приёмная — 2 54 93, зам. редактора — 2-63-08, зам. редактора — 2 62-62, отв. секретаря — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-60-91, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, пропаганды и агитации — 2-56-32, промышленности и строительства — 2-61-35, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, писем и селькоров — 2-67-..., информации — 2-34-05 общественная приёмная — 2-56-62, машинное бюро — 2-57-63, корректорская — 2-35-95, фотолаборатория — 2-33-61.

 Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н 00427. Заказ № 01598